

Korona tilannekuva

Työ- ja elinkeinoministeriö

17.6.2020

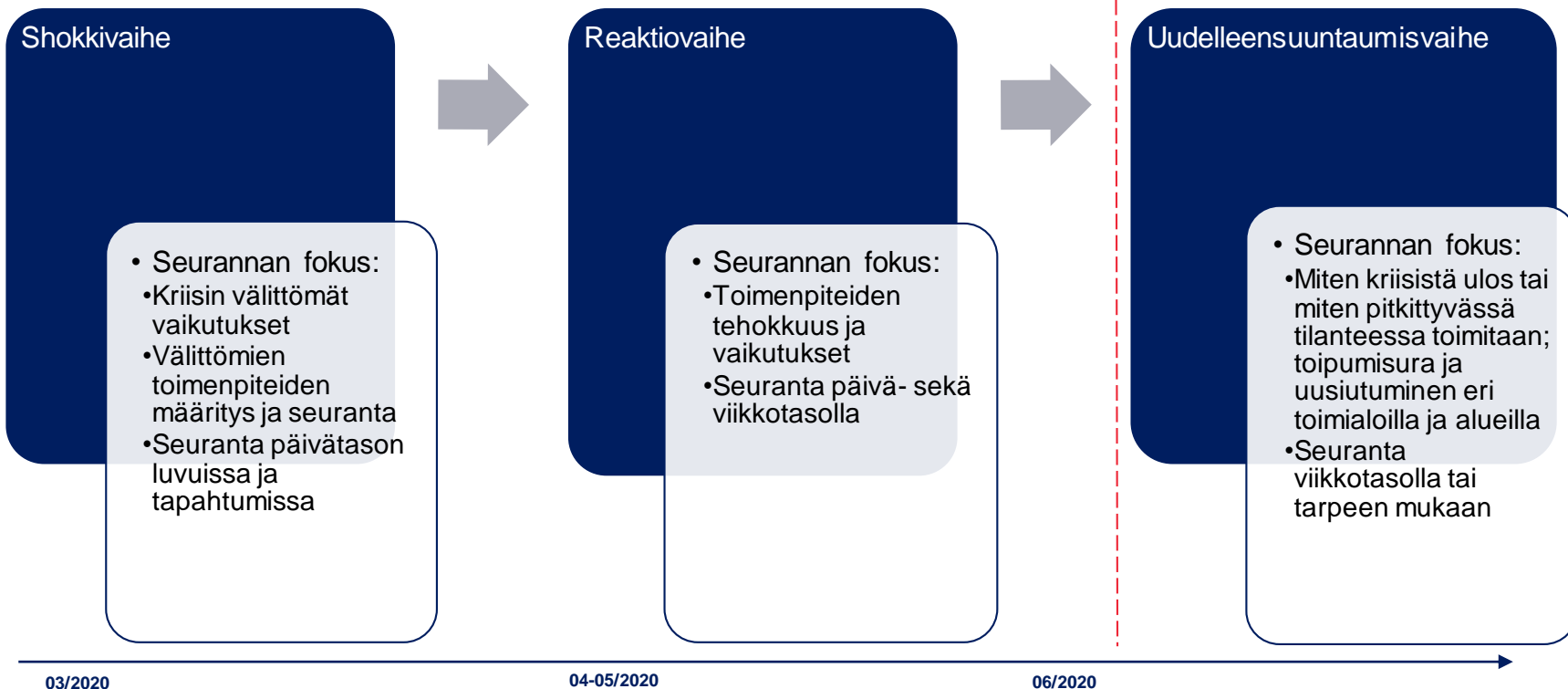

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tilannekuva | Työ- ja elinkeinoministeriö

Tilannekuvan kehitysvaiheet koronakriisissä

Tilannekuvan rakenne

1. Työ- ja elinkeinoministeriön olennaisten suoritteiden seuranta

1.1. Rahoitusinstrumentit

1.2. Huoltovarmuus

2. Toimenpiteiden vaikutusten seuranta

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta

2.2. Alueiden kehitysnäkymiä

3. Toimintaympäristön kehitys

3.1. Toimialatarkastelu

3.2. Taloustilanteen tarkastelu; globaali, Suomi

3.3. KV- ja EU-tilanne

3.4. Energiamarkkinoiden tilanne

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | TEM:n koronarahoitus yrityksille

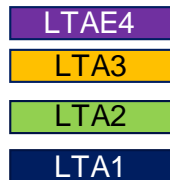

Yhteensä 2,8 mrd.€

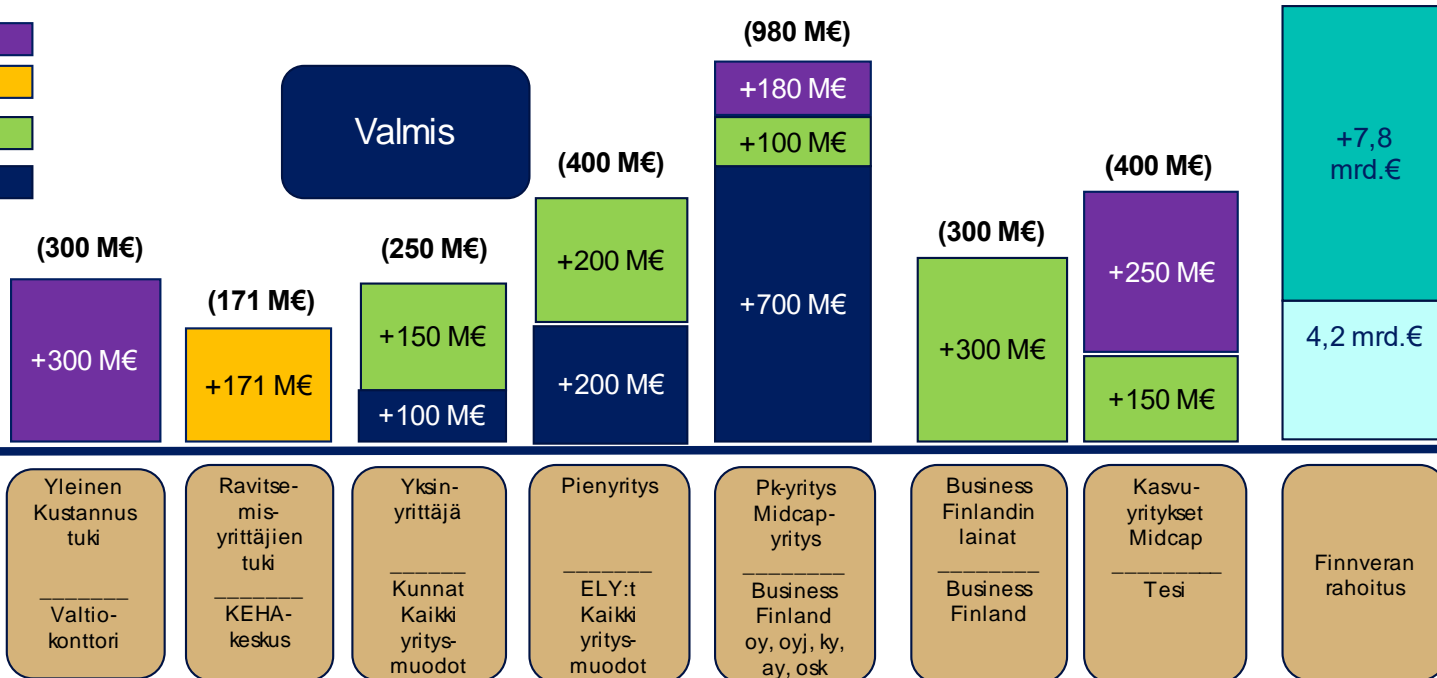
Avustusmuotoinen rahoitus 2,1 mrd.€

Lainat & pääomasijoitukset
0,7 mrd.€

Takaukset
4,2 mrd.
→ 12 mrd.

Valmis

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | Business Finland ja ELY –rahoituksen yhteistilanne

2 593 milj.
€

Haettu euromäärä yhteensä (BF & Ely)

1 515
milj. €
Haettu tuki BF
1 078 milj.
€
Haettu tuki ELY

849 milj. €

Hyväksytyt euromäärät yhteensä (BF & Ely)

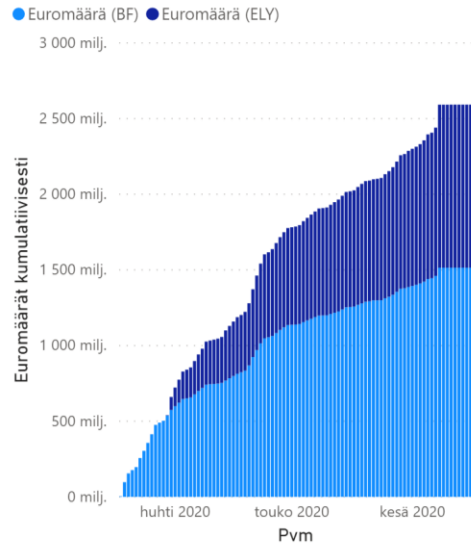
679 milj.
€
Hyväksytyt tuki BF
170 milj. €
Hyväksytyt tuki ELY

62626

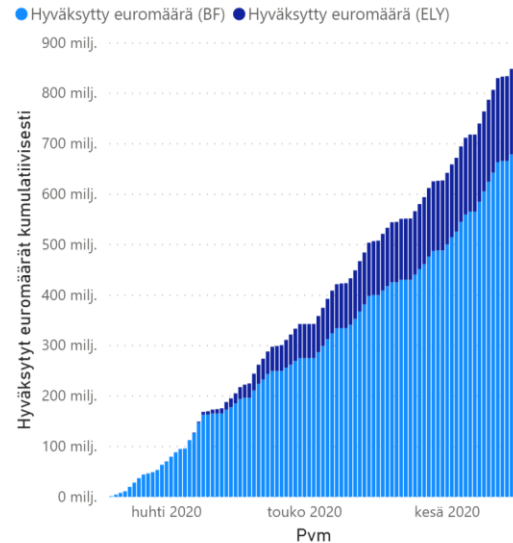
Hakemukset yhteensä (BF & ELY)

29500
Hakemukset BF
33082
Hakemukset ELY

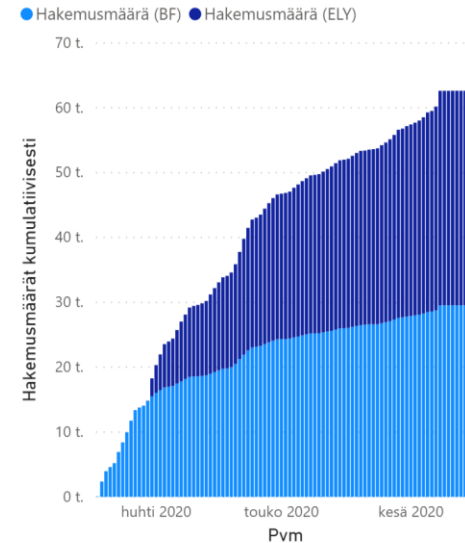
Haettu euromäärä kumulatiivisesti

Hyväksytyt euromäärät kumulatiivisesti

Hakemukset yhteensä

Lähde: Tietoalusta Mylly 16.6.2020

Business Finlandin tunnusluvut 15.6.

Hakemukset

- Hakemusten lopullinen määrä on yhteensä 28 746 kpl (peruutetut hakemukset eivät ole mukana luvussa).
- Haettu summa on yhteensä 1,493 mrd eur
- Esiselvitysten osuus (lkm) kaikista hakemuksista on 40,3%. Haettu rahoitus on 137,96 meur

Päätökset

- 74 % hakemuksista on käsitelty (näistä 68% hyväksytty ja 32% hylätty)
- Avoin, käsittelyssä oleva hankekanta (7400 kpl / 540 milj eur) painottuu suurempiin kehityshankkeisiin, esiselvityksiä on käsittelyssä vain n. 1000 kpl
- Käsitellyistä hankkeista mikroyritysten osuus on 70%.
- Hyväksytty on noin 15300 hanketta.
- Hankkeille on myönnetty yhteensä noin 669 milj.€.
- Keskimääräinen hylkäämisprosentti on 32 % (lkm) ja 32 % (€)

Maksatus

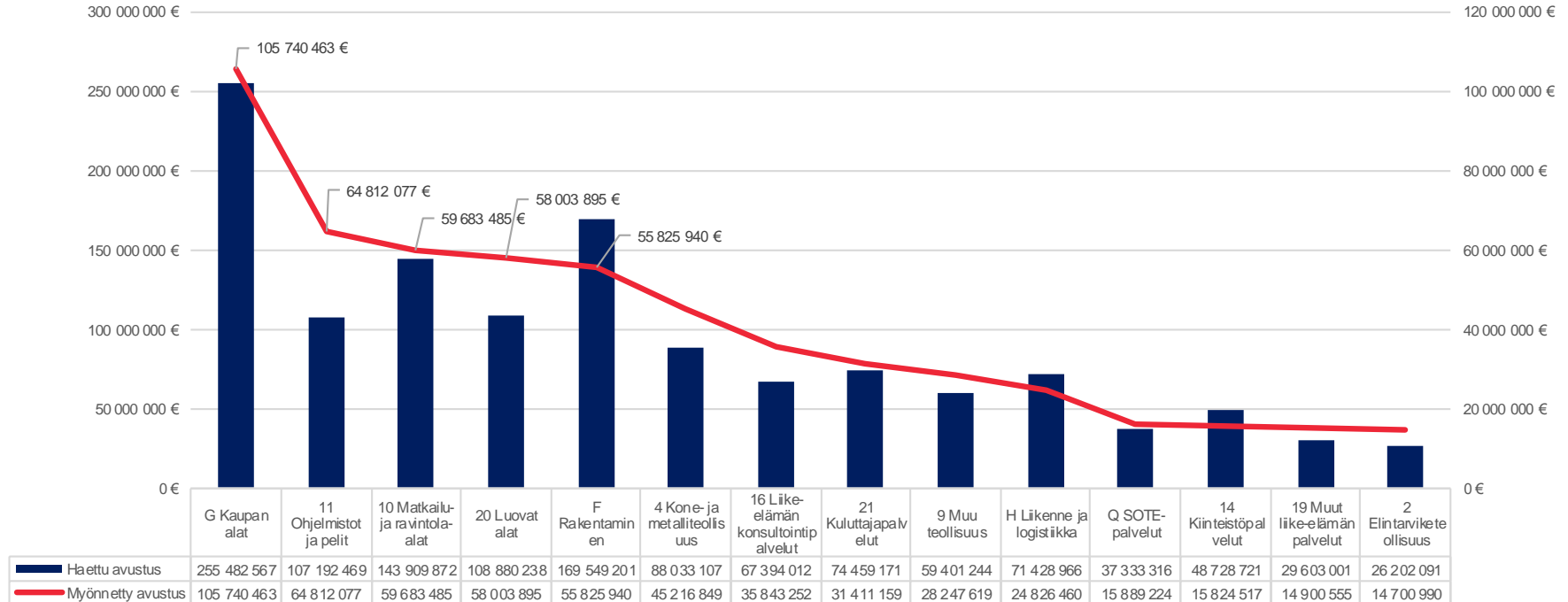
- Hankkeille on maksettu noin 420 milj.€.

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | Business Finland; haettu ja myönnetty tuki toimialoitain

BF haettu ja myönnetty tuki, toimialat TOP 15

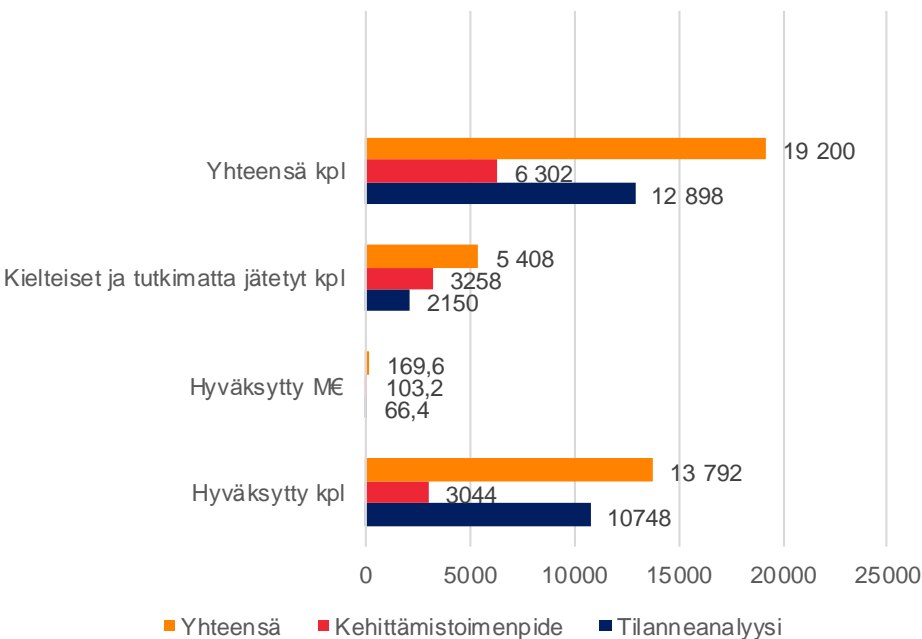
Lähde: Business Finland 15.6., toimialat ryhmitelty BF:ssa TOL 2018-luokittelun pohjalta

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | ELY –rahoitus; tehdyt päätökset ja tunnusluvut

ELY tehdyt päätökset 16.6.

Lähde: Tuki2014-järjestelmä

ELY tunnusluvut 16.6.

Hakemukset

- ELY-keskukset vastaanottivat haun sulkeutumiseen (8.6.) mennessä yhteensä 33 082 hakemusta.
- Haettu 1 078 milj. euroa.

Päätökset

- 58 % saapuneista hakemuksista on käsitelty
- ELY-keskukset ovat tehneet avustuspäätöksiä 16.6. mennessä yhteensä 19 200 kpl, joista myönteisiä päätöksiä 13 792 kpl (72 % kaikista)
- Hylkäämisprosentti (ml. tutkimatta jätetyt) on 28 % (lkm)
- ELY-keskukset ovat myöntäneet rahoitusta yhteensä 169,6 milj. euroa
- Keskimyöntö
 - Tilanneanalyysi 6 177 euroa
 - Kehittämistoimenpide 33 902 euroa

Maksatukset

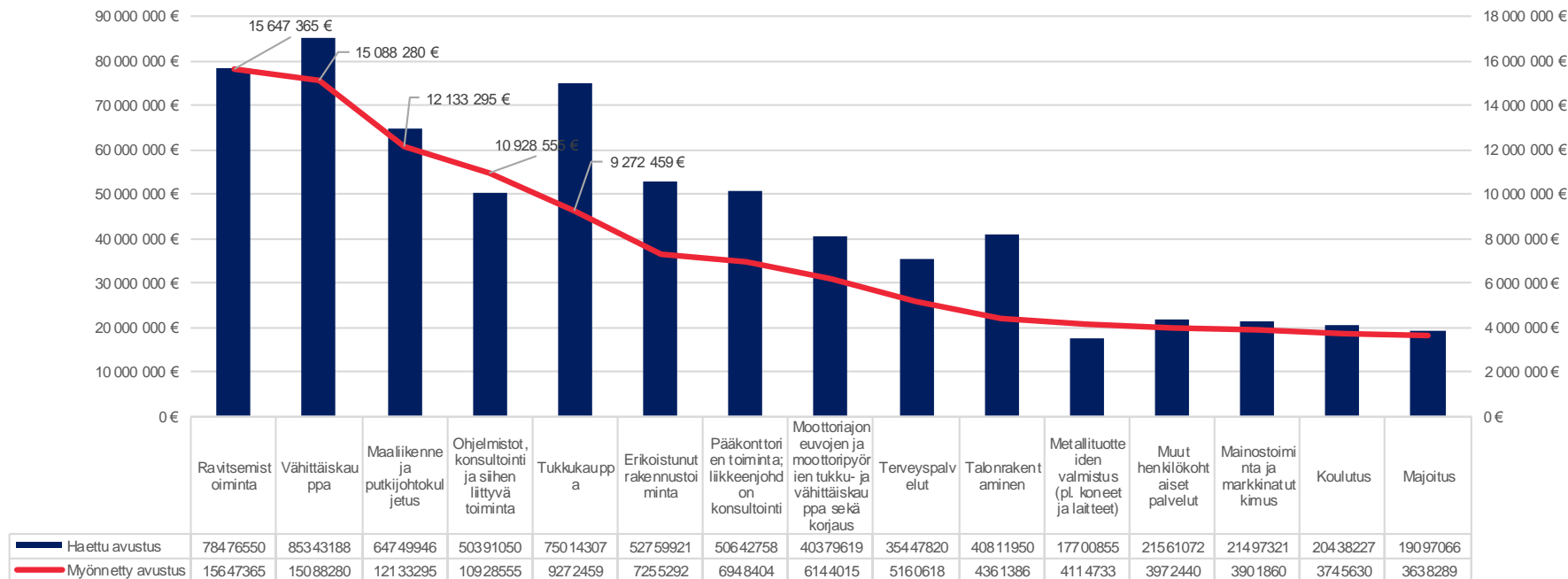
- ELY-keskusten korona-avustuksia on maksettu 15.6. mennessä 128 739 182 euroa sisältäen 70 % ennakkomaksun (päätöksenteon yhteydessä) että loppumaksatuksen 30 %.

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | ELY –rahoitus; haettu ja myönnetty tuki TOP 15

ELY, haettu ja myönnetty tuki, toimialat TOP 15

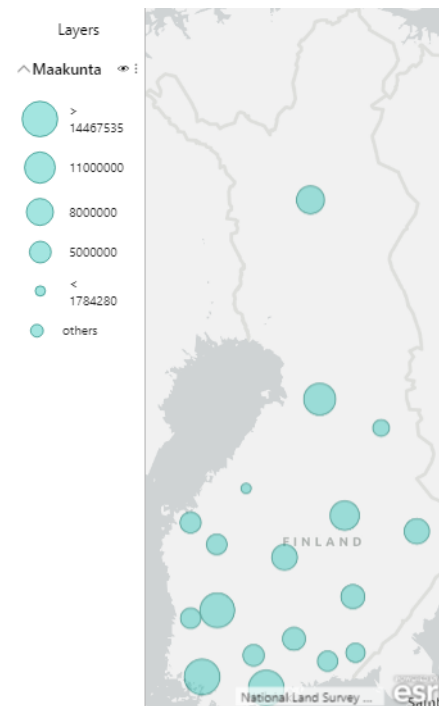
Lähde: 16.6. Myllytietoalusta

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | ELY –rahoitus; haettu ja myönnetty rahoitus maakunnittain

Maakunta	Haettu tuki €	Myönnetty avustus €
Uusimaa	396000759	57431098
Varsinais-Suomi	110834722	14467535
Pirkanmaa	106480381	13629229
Pohjois-Pohjanmaa	65297198	11488225
Pohjois-Savo	46839827	9306277
Lappi	43759860	8546670
Keski-Suomi	39454126	7186170
Pohjois-Karjala	25352514	6982110
Etelä-Savo	29135575	6199850
Päijät-Häme	31405632	5682551
Kanta-Häme	30458127	4764552
Pohjanmaa	29439319	4505140
Etelä-Pohjanmaa	27874566	4234132
Satakunta	28705679	4161920
Kymenlaakso	25338712	4054690
Etelä-Karjala	19748664	3405636
Kainuu	11111985	1858189
Keski-Pohjanmaa	10592689	1784280

HUOM: Haku on valtakunnallinen ja aluejakaamaa arvioitaessa tulee huomioida käsittelyprosessiin liittyvät tekijät, hakemusten käsittelytilanne (58 % käsitelty) ja yrityskentän alueelliset erot.

Lähde: 16.6. Myllytietoalusta

Tilannekuva

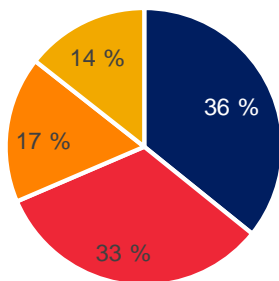
1.1. Rahoitusinstrumentit | Finnvera; hakemukset, päätökset, takaukset

Pk- ja midcap-yritysten rahoitus 14.6.

Myönnettyt takaukset 1.3.-14.6.2020 yrityksen kokoluokan mukaan	milj. eur	%	kpl	%
Mikroyritykset, 0-9 hlöä	255,4	36 %	3 624	72 %
Pienet yritykset, 10-49 hlöä	233,8	33 %	1 109	22 %
Keskisuuret yritykset, 50-249 hlöä	121,7	17 %	230	5 %
Suuret yritykset, yli 249 yhlöä	102,7	14 %	37	1 %
Yhteensä	713,5	100 %	5 000	100 %

Myönnettyt takaukset yrityksen koon mukaan

- Mikroyritykset, 0-9 hlöä
- Pienet yritykset, 10-49 hlöä
- Keskisuuret yritykset, 50-249 hlöä
- Suuret yritykset, yli 249 yhlöä

Lähde: Finnvera

Hakemukset 1.3.-14.6.2020	milj. eur	kpl
Rahoitushakemukset	1 538	7 119
Muutoshakemukset	-	9 436

Päätökset 1.3.-14.6.2020	milj. eur	kpl
Myönteiset rahoituspäätökset, lainat, takaukset ja vientitakaukset	814	5 224
Kielteiset rahoituspäätökset	-	1 100
Muutospäätökset	-	8 772

Myönnettyt takaukset 1.3.-14.6.2020 päätoimialoittain	milj. eur	%	kpl	%
Teollisuus	266,1	38 %	1 402	27 %
Kauppa ja kuluttajapalvelut	140,2	21 %	1 341	27 %
Liike-elämän palvelut	176,2	21 %	1 247	25 %
Matkailu	123,8	18 %	947	20 %
Maatalouselinkeinot	7,2	1 %	63	1 %
Yhteensä	713,5	100 %	5 000	100 %

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | Teollisuussijoitus; toimiala-, liikevaihto- ja henkilöstömääräjakauma

Teollisuussijoituksen vakautusohjelma 15.6.

Toimiala	Haettu rahoitus Tesiltä (€m)	Kpl	Sijoituspäätökset (€m)	Kpl
Teollisuus	61	12	28	3
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	10	1		
Rakentaminen	11	4		
Tukku- ja vähittäiskauppa	8	3		
Kuljetus ja varastointi	2	1	2	1
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	23	6	13	3
Informaatio ja viestintä	6	4		
Kiinteistöalan toiminta	2	1		
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	3	1	3	1
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	3	1		
Koulutus	4	2		
Taiteet, viihde ja virkistys	5	1	5	1
Muu palvelutoiminta	2	1		
Yhteensä	138	38	50	9

Tesi arvioi sijoitusprosessin aikana huolellisesti yhtiön aiempaa toimintaa, koronatilanteen vaikutuksia ja yrityksen potentiaalia tulevaisuudessa.

Tesi priorisoi hankkeita työllistämisaikutusten ja rahoitustarpeen kiireellisyyden perusteella.

Tesin vakautussijoitukset tehdään markkinaehtoisesti joko osakesijoituksina tai vaihtovelkakirjalainana.

Tesin sijoitukset eivät ole julkista yritystukea.

Liikevaihto vuonna 2019 (€m)	Haettu rahoitus Tesiltä (€m)	Kpl
Alle 10	5	3
10 - 39	53	20
40 - 199	30	11
200 tai enemmän	50	4
Yhteensä	138	38

Henkilöstömäärä Suomessa	Haettu rahoitus Tesiltä (€m)	Kpl
Alle 50	10	5
50 - 99	31	9
100 - 249	41	16
250 - 499	10	3
500 - 999	16	3
1 000 tai enemmän	30	2
Yhteensä	138	38

Lähde: Teollisuussijoitus

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | Kuntien tuki yksityisyrityksille

Kuntien tuki yksityisyrityksille 13.6.

- TEM:n tilanne: Yksinyrittäjien tuen kuntahakemusprosessi on päätynyt. 9.6. allekirjoitettiin viimeiset päätökset. Hakemuksia saapui 310 kpl, hakemusten summa on 249,9 miljoonaa. Päätösten summa on yhteensä 249,5 miljoonaa.
- Kuntaliitto on 13.6. tehnyt kolmannen seurantakyselyn yksityisyrityksien tuesta. Kyselyyn vastanneet kunnat (192 kpl) edustavat noin 75% yksityisyrityksien tuen kiintiöstä. Vastanneissa kunnissa myönnetyt avustukset vastaavat noin 25 % näissä kunnissa käytettävissä olevasta avustuksesta.
 - Vastanneet kunnat ovat vastaanottaneet noin 28 900 tukihakemusta, joista on käsitelty 90 prosenttia. Hakemuksista on hyväksytty yli 22 800 ja hylättyjen osuus on noin 8 %.
- Kuntaliiton kyselytiedon perusteella voidaan arvioida, että kokonaisuudessaan valmius tukea 125 000 yksityisyritystä riittää. On myös mahdollista, että lopuissa hauissa hakusumma kääntyy nopeampaan nousuun riippuen kuntakohtaisesta hakijamäärästä.
- Seuranta ja raportointi: valmistellaan laajalta pohjalta
 1. Tukikauden aikana: TEM valmistelee seurantaa tuen käytöstä kunnissa hyödyntäen myös Kuntaliiton seurantatietoa
 2. Tukikauden loputtua: Kunnat tulevat raportoimaan myöntämistään tuista vuoden loppuun mennessä yritystasolla

Tilannekuva

1.1. Rahoitusinstrumentit | Ravitsemisyrittäjien tuki

Hakemusten määrä ja kehitys

Aika	Uudelleen työllistäminen	Toiminnan raiottaminen
4.6.2020	0	0
5.6.2020	216	62
6.6.2020	254	72
7.6.2020	321	93
8.6.2020	440	150
9.6.2020	579	222
10.6.2020	682	287
11.6.2020	765	346
12.6.2020	814	381
13.6.2020	828	385
14.6.2020	843	390

Kyselyt

Aika	Käyttäjät
4.6.2020	0
5.6.2020	1290
7.6.2020	3900
8.6.2020	4200
9.6.2020	5800
10.6.2020	7100
11.6.2020	8100
14.6.2020	8200
15.6.2020	8800

Lähde: KEHA -keskus

Tilannekuva

1.2. Huoltovarmuus | Huoltovarmuuden tilannekuva

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa Huoltovarmuuskeskuksen tilannekuvan kautta laajasti yhteiskunnan eri toimintojen huoltovarmuutta.

Seurattavat toimialat:

- Kansainvälinen ulottuvuus
- Teollisuus
- Logistiikka
- Energiahuolto
- Finanssisektori
- Terveysthuolto
- Elintarvikehuolto
- Vesihuolto
- Media
- ICT-ala
- Vartiointiala
- Kolmassektori ja järjestöt

Huoltovarmuuden yleiskatsaus 15.6.

Varsinainen huoltovarmuuden yksityiskohtainen tilannekuva on julkisuuslain 24.1 § 8k. nojalla luottamuksellista.

- Koronakriisin välittömät vaikutukset ovat kohdistuneet lähinnä terveydenhuoltosektoriin ja logistiikkaan. Kesäkuun puolessa välissä tapahtuva valtionrajojen osittainen ja asteittainen avautuminen tulee todennäköisesti vaikuttamaan matkustajaliikenteen kasvuun logistiikan osalta. Pandemian ensivaiheen jälkeen ICT-alan raportit ovat nostaneet esiin lisääntyvän tietojenkäsitelystä, haittaohjelmien levittämisen sekä muun verkkoympäristössä tapahtuvan rikollisen toiminnan. Muilla huoltovarmuuden osa-alueilla tilanne on ollut rauhallisempi.
- Kriisin jatko-vaikutukset huoltovarmuuteen riippuvat pitkälti epidemian kestosta, sekä kriisin vaikutuksista talouteen ja elinkeinoelämän toimintakykyyn yleisesti. Joihinkin kriittisiin materiaaleihin ja komponentteihin liittyvät saantihäiriöt tulevat todennäköisesti jatkumaan johtuen tuotannon alasajosta ja kuljetusten viivästyisestä.
- Merikuljetuksia ja henkilösuojainten hankintaa koskien on tehty toimenpiteitä, ja niitä sopeutetaan vastaamaan pandemian eri kehitysvaiheisiin. Lisäksi monella sektorilla suunnitellaan toipumisstrategioita ja pandemian jälkeisiä toimintamalleja (mm. rahoitusala).
 - [Sosiaali- ja terveydenhuollon suojavarusteiden tilannekuva HVK:n www-sivulla.](#)
- Huoltovarmuuskeskus seuraa asiaa yhdessä teollisuuden toimijoiden kanssa, koska myös tulevaisuuden huoltovarmuus rakentuu toimivien, kansainvälisten markkinoiden ja arvoketjujen varaan.

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta

- **Työttömyyden kehitys:** Helmikuun lopussa kokoaikaisesti lomautettuja työttömiä työnhakijoita oli 18 800, maaliskuun lopussa 65 300 ja huhtikuun lopussa 163 700. Lomautettujen määrä alkoi kasvaa maaliskuun puolessa välissä. Voimakkain nousuvaihe oli huhtikuun alkupuolella. Toukokuussa kasvu pysähtyi ja toukokuun puolessa välissä kääntyi laskuun. **16.6. kokoaikaisia lomautettuja työnhakijoita oli 136 000.**
- Muusta kuin lomautuksesta johtuva työttömyys ei ole kasvanut läheskään samaan tahtiin kuin lomautettujen määrä. Helmikuun lopusta toukokuun viimeisiin päiviin nousua on "vain" noin 40 000 ja nousu oli pysähtynyt vapun jälkeen. Normaalisti lomautettujen ja muiden työttömien määrät kuitenkin laskevat selvästi tammikuusta toukokuuhun.
- **Aivan touko-kesäkuun vaihteessa muiden kuin lomautettujen työnhakijoiden työttömyys nousi noin 20 000. Työttömien määrän nousu kesäkuussa on joka vuotuinen ilmiö. 16.6. muita kuin lomautettuja työttömiä työnhakijoita oli 292 000.**
- Lomautusten huippu on ainakin toistaiseksi ohitettu. Yt-neuvottelut eivät ole realisoituneet irtisanomisina, vaan lomaukset toimivat puskurina. Konkurssihakemuksissa ei näy selkeää kasvupiikkiä.
- Nuorten työttömyys on kasvanut keskimääräistä enemmän kriisin aikana. Huomattava, että kokoaikaiset opiskelijat eivät työtä hakiessaan kirjaudu TEM:n –rekisterissä työttömiin työnhakijoihin, joten heidän (kesä)työttömyydestään ei saada rekisteritietoa.

Helsinki GSE Tilannehuoneen mukaan (www.helsinkigse.fi)

- Naisia on lomautettu kriisin aikana enemmän kuin normaalioloissa. Lomautetut ovat normaalia nuorempia ja kaikilla koulutustasoilla. Työnsä menettäneiden tulojakaumassa on enemmän keskituloisia kuin normaaliaikoina. Yrittäjiä on jäänyt maaliskuu-huhtikuussa 2020 työttömäksi kymmenen kertaa enemmän kuin samana ajanjaksona 2019. Osuus työttömäksi jääneistä 23%
- Joillakin toimialoilla kasvu lomauttaneiden yritysten osuudessa painottuu maaliskuulle (esimerkiksi Mara), kun taas tietyillä toimialoilla lomauttaneiden yritysten osuus on kasvanut enemmän huhtikuussa (esimerkiksi Viestintä).
- Lomauttaneiden ja irtisanoneiden yritysten osuus on sitä suurempi, mitä suuremmista yrityksistä on kyse.

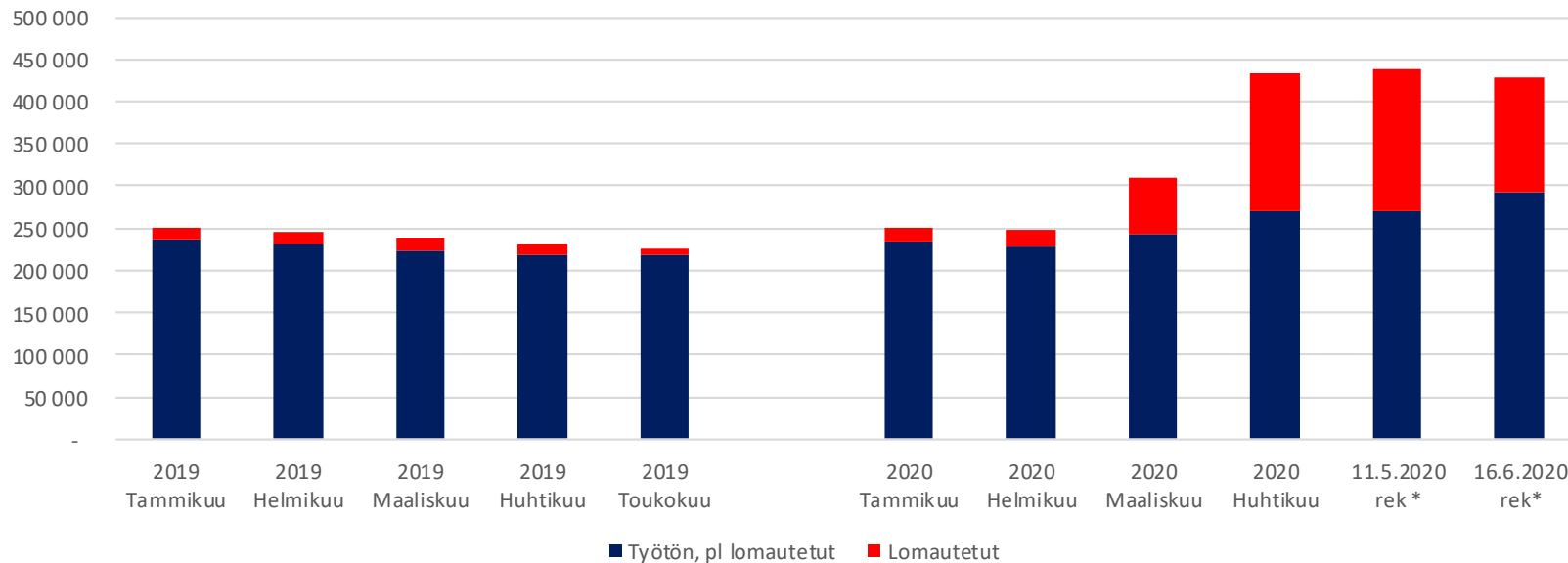
Teknologiateollisuuden mukaan koronavirus ja siihen liittyvät globaalit rajoitustoimet ovat johtaneet teknologiyritysten vientimarkkinoilla normaalia heikompaan kysyntään, mikä voi johtaa irtisanomisiin lähikuukausina. Näkemykset markkinatilanteesta tuntuvat kuitenkin muuttuvan nopeasti suuntaan jos toiseen.

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | lomautukset ja muut työttömät

Kokoaikaisesti lomautetut ja muusta syystä työttömät työnhakijat

Lähde: TEM työnvälitystilasto ja *URA-tietojärjestelmä

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | YT-ilmoitukset

Kevään aikana TE-toimistoille saapuneita lomautuksia koskevia yt-neuvotteluilmoituksia oli kirjattu 12.6. mennessä lähes 6 000 työnantajalta (väh. 20 henkeä työllistävää työnantajaa) ja niiden piirissä on tai on ollut kevään aikana yhteensä noin 550 000 työntekijää. Näissä luvuissa on mukana jo päättyneitä yt-neuvotteluja ja jo toisia yt-neuvottelukierroksia. Luvuissa ei ole mukana yt-ilmoituksia mahdollisista irtisanomisneuvotteluista.

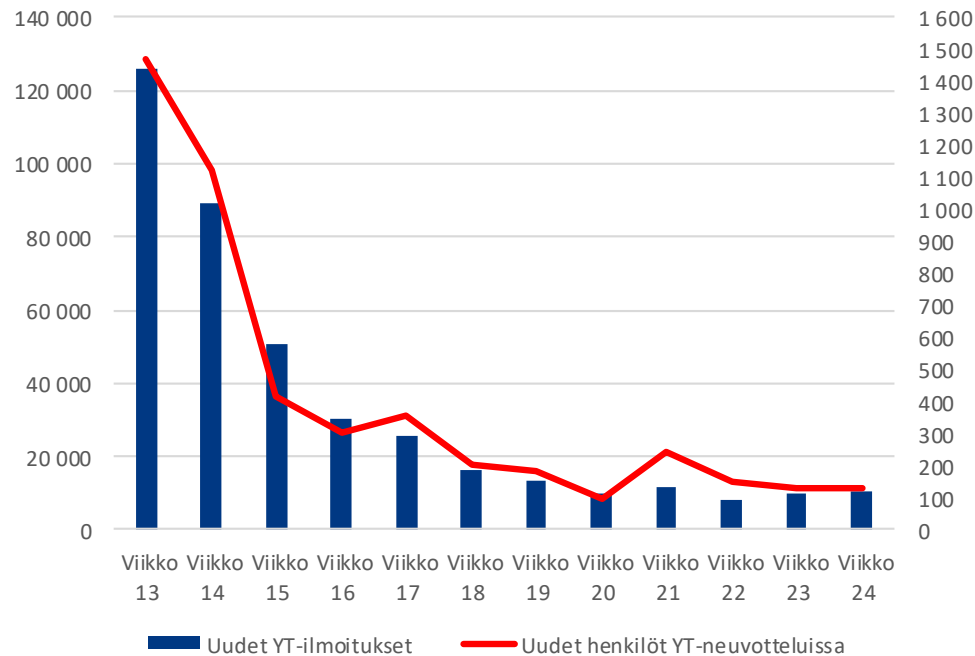
Uusien yt-ilmoitusten määrä on vähentynyt ja tilanne tasoittunut alkuvaiheen jälkeen. Vapun jälkeen on kirjattu päivittäin vaihdellen 9–50 uutta ilmoitusta, kun ennen huhtikuun puoltaväliä ilmoituksia tuli joka päivä yli 100. Henkilömääriin vaikuttaa päiväkohtaisesti yhdenkin ison työnantajan ilmoitus (esim. Postin ilmoitus, jossa yt-neuvottelujen alla 8 000 työntekijää viikolla 21). Myönteistä on, että ELYjen saamien ilmoitusten mukaan joitakin lomautuksia on myös purettu.

Yli 190 kuntaa on ilmoittanut lomautuksia koskevista yt-neuvotteluista kevään aikana. Hallituksen ratkaisut rajoitusten asteittaisesta purkamisesta vaikuttanevat kuntien aiempaa lomautustarvetta vähentävästi.

Yt-neuvottelujen lopputulosilmoitusten perusteella yritykset eivät ainakaan vielä ole ryhtyneet irtisanomisiin (te-toimistojen saamien ilmoitusmäärien perusteella).

Lähde: Te-toimistojen ilmoitukset

Uusia yt-ilmoituksia

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | lomautukset

Lomautusten kehitys

Kokoaikaisesti lomautettuja oli 16.6. 136 000. Määrä on noin 7 % palkansaajista. Kasvu on kääntynyt laskuun. Toukokuun puolesta välistä vähennystä on noin -30 000. Osa-aikaisesti lomautettujen määrä kasvoi toukokuun puoleenväliin asti hitaasti päivittäin, mutta nyt kasvu on taittunut. Lyhennettyä työviikkoa osa-aikaisen lomautuksen vuoksi tehneitä oli 16.6. tuhat vähemmän kuin toukokuun lopussa, noin 22 000.

Alkaneiden uusien lomautus- ja työttömyysjaksojen määrät vaihtelevat päivittäin paljon. Huhtikuun alkupuolella uusia lomautuksia alkoi keskimäärin noin 6 000 päivässä, mutta kesäkuun alkupuolella 16.6. tilanteeseen asti) enää 1 700 päivässä. Kesäkuun ensimmäinen päivä oli taas selvä piikki uusissa alkaneissa lomautuksissa, mutta päättyneitä on enemmän, joten kokonaismäärä laski. Osa lomautetuista on jo kertaalleen ollut lomautettuna kevään aikana.

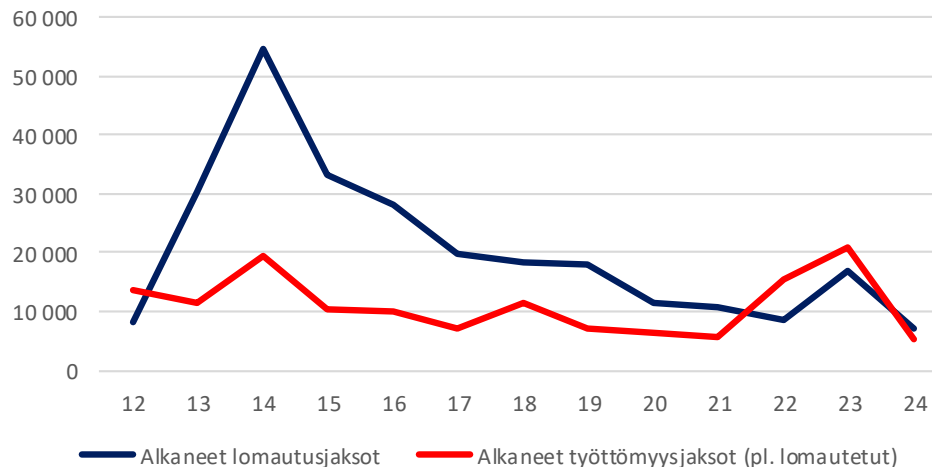
Kesäkuun alussa on selvä nousu uusissa muusta syystä alkaneissa työttömyysjaksoissa (pl. lomautukset). Tämä on normaali kausivaihteluun liittyvä ilmiö.

Kriisin pitkittyessä on mahdollista, että osa lomautuksista muuttuu irtisanomiksi. Toistaiseksi tätä ei ole tapahtunut yt-neuvotteluista saatujen tietojen perusteella.

Tiedot ovat asiakasjärjestelmästä saatavia päivätietoja eivätkä muodosta virallisia TEM:n tilastotietoja.

Lähde: URA tietojärjestelmä

Alkaneet lomautus- ja työttömyysjaksot viikottain

Tilannekuva

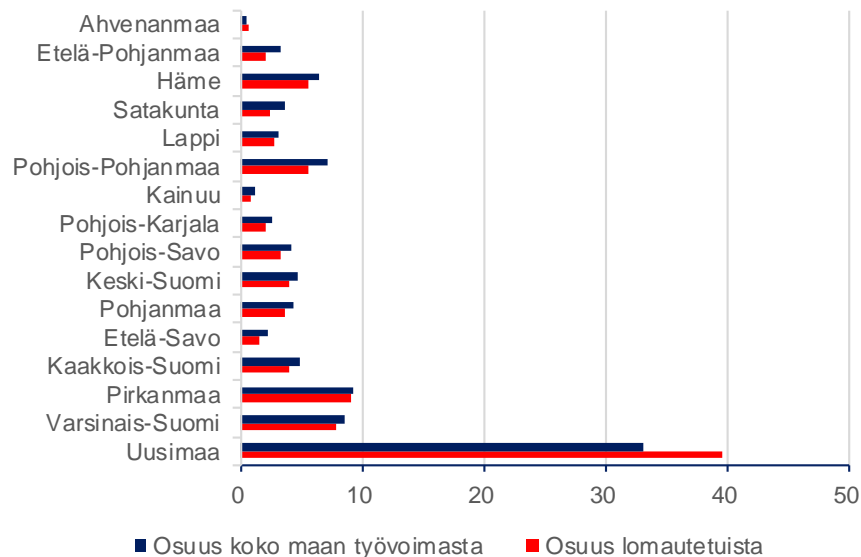
2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | lomautukset

Lomautetut alueittain (vertailu)

ELY-alue	31.3.2020	30.4.2020	14.6.2020
Yhteensä	65 296	163 724	138 741
Uusimaa	20 521	59 921	57 899
Varsinais-Suomi	5 042	15 789	11 227
Pirkanmaa	5 938	14 751	13 235
Kaakkois-Suomi	3 678	7 454	5 835
Etelä-Savo	1 799	3 218	2 273
Pohjanmaa	2 014	5 872	5 349
Keski-Suomi	3 451	6 987	5 803
Pohjois-Savo	3 362	6 512	4 871
Pohjois-Karjala	1 804	4 346	2 983
Kainuu	773	1 603	1 184
Pohjois-Pohjanmaa	4 971	11 124	8 224
Lappi	2 607	5 290	4 058
Satakunta	2 530	5 033	3 593
Häme	4140	9 617	8 164
Etelä-Pohjanmaa	2 246	4 840	3 061
Ahvenanmaa	290	956	899

Lomautettujen osuus koko maan lomautetuista 15.6.2020, vertailu työvoimaan

Lähde: URA-tietojärjestelmä, kesäkuun tiedot ovat epävirallisia.

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | Lomautettujen ammattinimikkeet

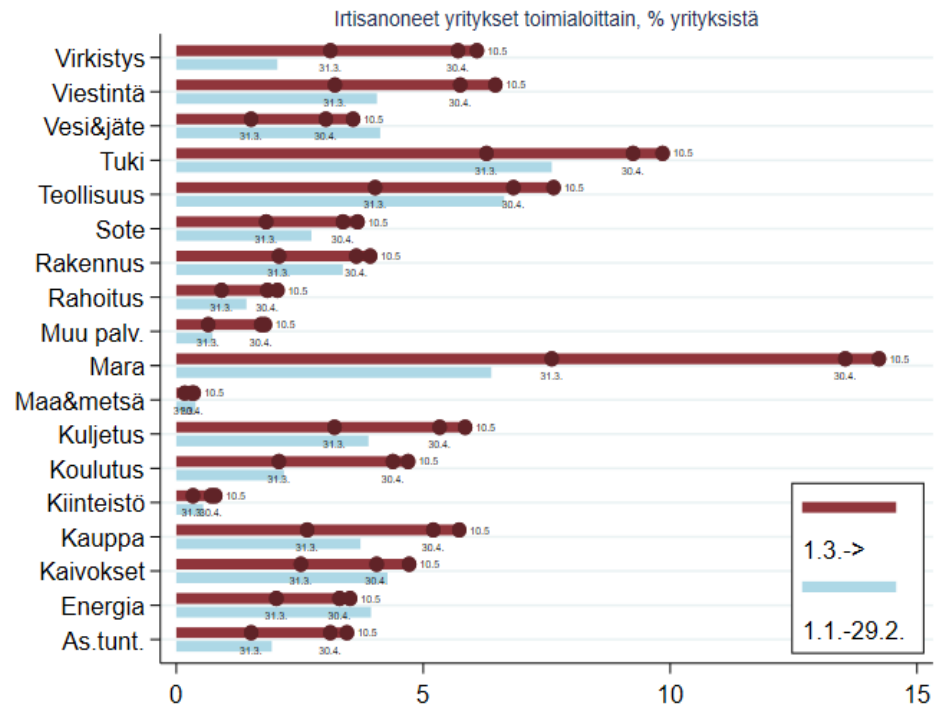
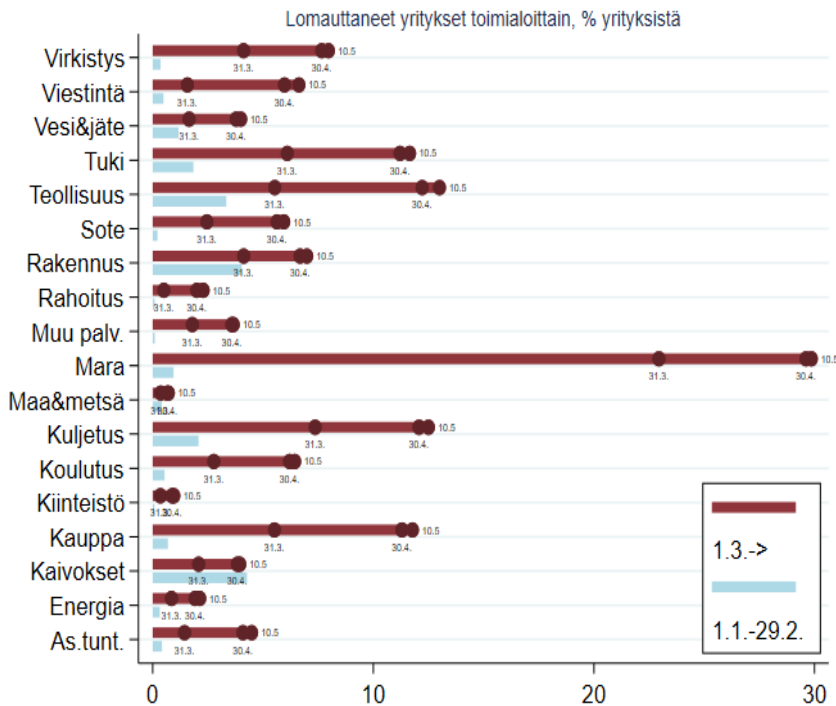
Lomautettujen ammattinimikkeet top 10 (vertailu)

Ammattinimike	28.2.2020	16.6.2020
Yhteensä	18 740	135 201
Ei ammattia	1 205	27 731
Myyjät ja kauppiat	268	8 907
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	159	8 660
Tarjoilutyöntekijät	64	4 834
Myyntin, markkinoinnin, tiedotuksen erityisasiant.	155	4 553
Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	883	3 416
Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	67	3 172
Rakennustyöntekijät ym.	3 176	3 140
Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	233	3 013
Muut asiakaspalvelutyöntekijät	35	2 592
Myynti- ja ostoagentit	104	2 528

Lähde: helmikuu: TEM/ Työnvälitystilasto,
kesäkuu: TEM/URA-asiakastietojärjestelmä

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta

Lähde: Helsinki GSE Tilannekuva, 14.5.2020

Tilannekuva

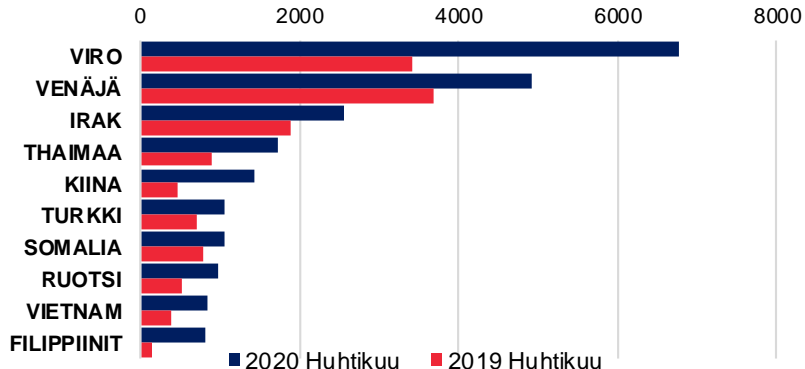
2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | Ulkomaan kansalaisten työttömyyden erityispiirteitä

Työttömät työnhakijat, ulkomaan kansalaiset

Ulkomaan kansalaiset	Huhtikuu 2019	Huhtikuu 2020	Muutos (%)
Koulutus yhteensä	23 330	40 546	+ 74 %
Perusaste	5 946	9 520	+ 60 %
Toinen aste	6 887	12560	+ 82 %
Korkea-aste	5 426	9 178	+ 69 %
Tuntematon	5 071	9 288	+ 83 %

Työttömien työnhakijoiden kansalaisuudet (10 suurinta)

- Ulkomaan kansalaisten työttömien työnhakijoiden määrä oli huhtikuussa 2020 74 % ja lomautettujen määrä 1324 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Ulkomaan kansalaisten työttömyys on siis noussut hieman Suomen kansalaisten työttömyyttä hitaammin.
- Ulkomaan kansalaisilla työttömyyden kasvu on kohdistunut erityisesti miehiin, kun Suomen kansalaisilla työttömyyden kasvu on ollut suurempaa naisten joukossa.
- Lyhennetyllä työviikolla olevien ulkomaan kansalaisten määrä on kasvanut suhteellisesti selvästi nopeammin kuin Suomen kansalaisten määrä.
- Kuten Suomen kansalaisilla myös ulkomaan kansalaisilla työttömyyden kasvu on kohdistunut erityisen voimakkaasti nuoriin.
- Suurimmista ulkomaan kansalaisten ryhmistä työttömyys on kasvanut erityisesti Filippiinien (437 %), Nepalin (409 %) ja Kiinan (207 %) kansalaisilla.

Lähde: TEM/Työnvälitystilasto

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | Koulutus- ja työperäinen maahanmuutto COVID-19 epidemiassa

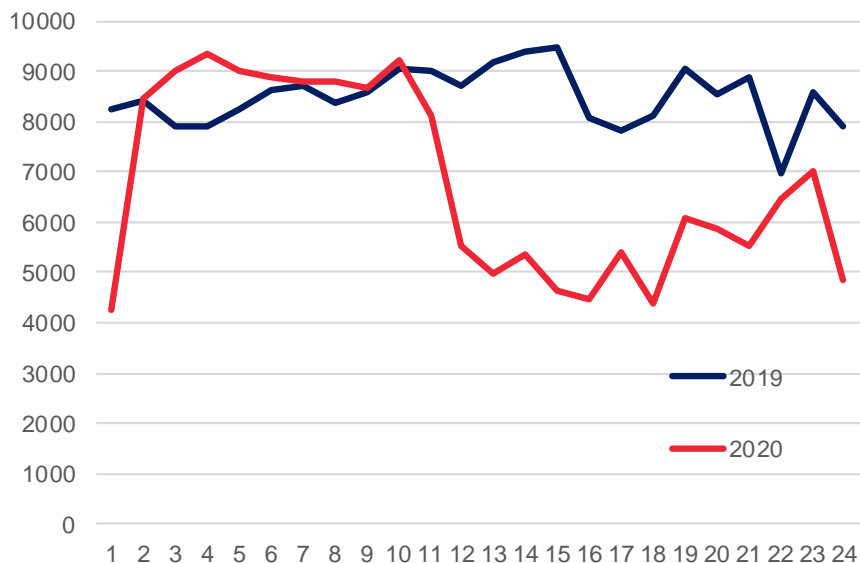
- Rajaliikenteen rajoitukset ovat vaikeuttaneet ulkomaisen työvoiman maahan pääsyä, mikä on heijastunut etenkin niillä toimialoilla, joilla ulkomaisen työpanoksen merkitys on suurin. Huoltovarmuuden ja tiettyjen toimialojen toiminnan kannalta kriittisen ulkomaisen työvoiman maahantulo on kuitenkin pyritty varmistamaan. Tätä työtä on tehty TEM:n vetovastuulla ministeriöiden yhteisessä virkamiestyöryhmässä.
- Keväällä valmisteltiin kiireisenä hallituksen esitys lakimuutoksista kolmansien maiden kansalaisten oikeudesta työskennellä huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeissä tehtävissä. Väliaikaiseksi tarkoitetut lakimuutokset ovat voimassa 31.10.2020 saakka.
- Kriisin alkaessa Talent Boost -toimenpideohjelman toimeenpano fokusoitiin maassa jo oleviin kansainvälisiin osajiin, kriisiviestintään ja työvoiman ohjaamiseen kausityöhön. Kansainvälisten osajien houkutteluun liittyvät kampanjat, kansainvälisen rekrytoinnin pilotit ja muut ulkomailla toteutettavat toimenpiteet keskeytettiin tai jätettiin toteuttamatta. Osalla yrityksistä rekrytointi ja siihen liittyvät haasteet jatkuneet koronasta riippumatta. Pysähdyksissä olleet koulutus- ja työperäisen maahanmuuton toimenpiteet käynnistyvät vaiheittain kesän ja syksyn aikana. Oleskelulupien nopeuttamisen tavoiteajasta pidetään kiinni (keskimäärin kuukauden käsittelyaika).

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | avoimet työpaikat

Uudet avoimet työpaikat julkisessa työnvälityksessä, per viikko

Te-hallintoon ilmoitettujen uusien työpaikkojen määrässä on selkeä laskeva trendi. Lasku oli alkanut julkisen työnvälityksen kautta ilmoitetuissa paikoissa jo helmikuussa, mutta jatkunut huomattavasti jyrkempänä koronakriisin aikana. Uusia avoimia työpaikkoja edelleen (vko 24) selvästi vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Edeltävän 4 viikon keskiarvo -27 %.

Huhtikuun työnvälitystilaston mukaan avoimet työpaikat ovat vähentyneet erityisesti pitkäaikaisessa palkkatyössä.

Kesäkuun alussa ammattien järjestys on edelleen suunnilleen sama kuin viime vuonna. Eniten haetaan rakennustyöntekijöitä, myyjiä, lähihoitajia ja siivoojia.

Suhteessa viime vuoteen, lukumääräisesti eniten ovat **lisääntyneet** myyjien, rakennustyöntekijöiden ja pelto- ja puutarhaviljelijöiden paikat. Suhteellinen kasvu on ollut kovaa myös maa- ja metsätalouden avustavissa tehtävissä, mainosten jakelijoilla, kassanhoitajilla ja kaivostyön koneenkäyttäjillä.

Lukumääräisesti eniten ovat **vähentyneet** varastotyöntekijöiden, jakelijoiden, asentajien ja tarjoilutyöntekijöiden paikat. Suhteellisesti paljon ovat vähentyneet myös elintarviketedllisuuden prosessityöntekijöiden paikat (tämäkin oli hetki sitten vielä listan kärjessä).

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | Yrittäjien työmarkkinatukilausunnot

ELY-alue	12.6.2020
02 UUD	15 912
03 VAR	4 500
04 PIR	4 466
05 KAA	2 267
06 ESA	1 075
07 POH	1498
08 KES	2 267
09 PSA	1 863
10 PKA	1 090
11 KAI	466
12 PPO	2627
13 LAP	1697
14 SAT	1 819
15 HÄM	2 655
16 EPO	1 421
20 AHV	269
Kaikki yhteensä	45 901

ELY -alue	Lausunnon antoaika pv
02 UUD	30
03 VAR	18
04 PIR	31
05 KAA	26
06 ESA	17
07 POH	15
08 KES	18
09 PSA	19
10 PKA	15
11 KAI	10
12 PPO	17
13 LAP	14
14 SAT	12
15 HÄM	31
16 EPO	11
20 AHV	21
Kaikki yhteensä	24

- Yrittäjien työmarkkinatukilausuntojen käsittely alkoi uutena prosessina te-toimistoissa kun yrittäjien työmarkkinatukea koskeva laki tuli voimaan 8.4.-30.6.2020 väliseksi ajaksi.
- 12.6. 2020 mennessä te-toimistoissa on käsitelty 45 900 lausuntoa.
- Lausuntojen antoaika on ollut keskimäärin 24 päivää. Lausunnot tulee antaa 30 päivän sisällä. Mahdolliset lisätietopyynnöt pitkittävät käsittelyaikaa.
- Monet yrittäjät ilmoittautuivat työnhakijoiksi jo ennen lain voimaan tuloa 8.4. Edellytyksiä tuen saamiseksi on kuitenkin voitu selvittää vasta lain voimaantulon jälkeen.
- Kela on maksanut huhti-toukokuussa 32 600 yrittäjälle työmarkkinatukea yhteensä 35,4 miljoonaa euroa. Yrittäjän työmarkkinatuki –hakemusten määrät KELAssa ovat laskusuunnassa (Kelan oma ilmoitus).

Lähde: URA-tietojärjestelmä

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | nuoret

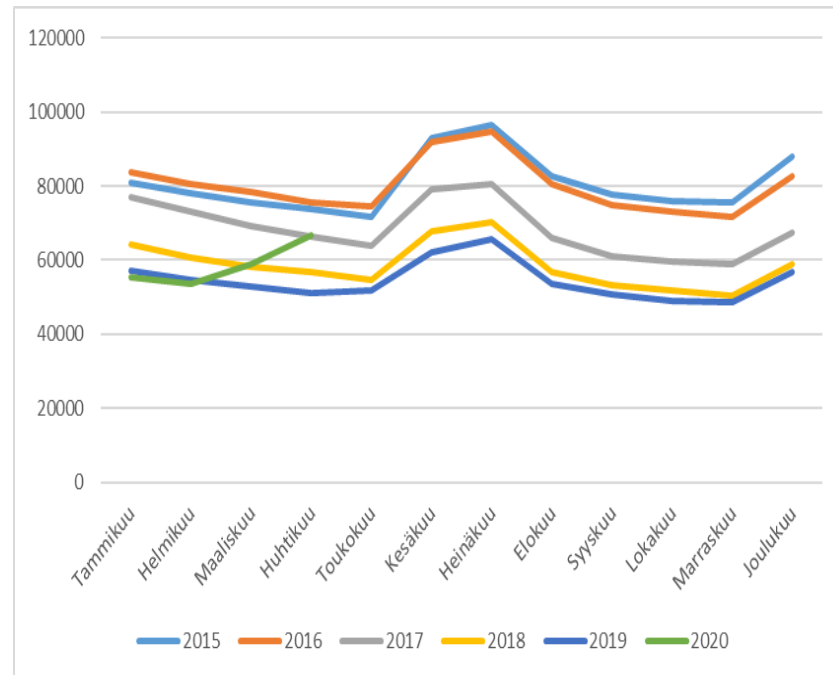
Alle 25 v. työttömät koulutuksen mukaan

Alle 25v	Huhtikuu 2019	Huhtikuu 2020	Muutos (%)
Koulutus yhteensä	28 448	56 295	+ 98 %
Perusaste	7 158	10 320	+ 44 %
Keskiaste (pl. YO)	14 561	27 651	+ 90 %
Ylioppilastutkinto	4 462	13 260	+ 197 %
Korkea-aste	1 131	2 844	+ 151 %
Tuntematon	1 136	2 220	+ 95 %

- 14.6. 2020 alle 25 v työttömiä työnhakijoita oli 59 800, joista kokoaikaisesti lomautettuja 14 700.
- Alle 30-vuotiaita työttömiä oli 111 600, joista lomautettuja 32 000. (Lähde: URA-järjestelmä, epävirallinen tarkistamaton tieto).

Alle 30-v työttömät, pl. lomautetut

Lähde: TEM/työnvälitystilasto

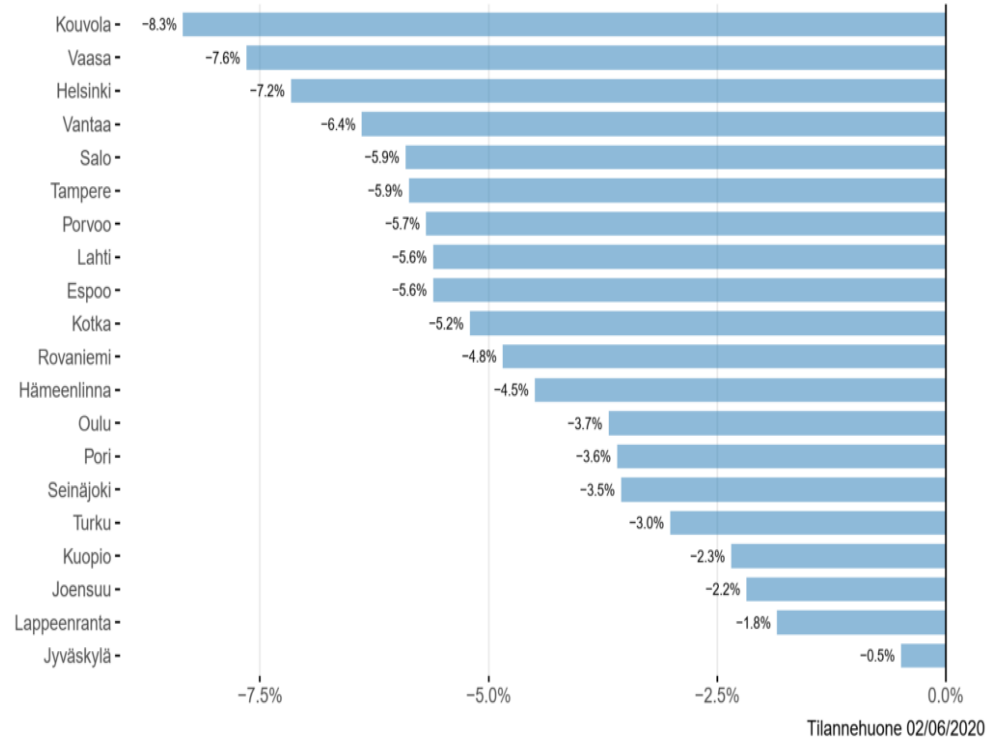
Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta

- Helsinki GSE on tutkinut tulorekisterin tietojen perusteella palkkasumman muutosta eri kaupungeissa.
- Huhtikuun palkkasumman muutos vuodesta 2019 vuoteen 2020 kahdessakymmenessä suurimmassa kaupungissa. Palkkasumma laski eniten eli yli 8 prosenttia Kouvolassa ja yli 7 prosenttia Vaasassa ja Helsingissä. Vähiten palkkasumma laski puolestaan Jyväskylässä.
- ALV-ilmoitusten perusteella Helsinki GSE laski yritysten liikevaihdon muutoksia. Maakunnista prosentuaaliset pudotukset liikevaihdossa olivat maaliskuun 2019 ja maaliskuun 2020 välillä Lapissa ja Ahvenanmaalla. Euromääräisesti laskua oli eniten Uudellamaalla.
- Lähde: Helsinki GSE Tilannehuone www.helsinkigse.fi 4.6.2020

Huhtikuun palkkasumman muutos 2019–2020, %

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | konkurssiasiat

Konkurssien toimialakohtainen muutos 1-5/2019 – 1-5/2020

Konkurssien määrä kasvoi tammi–toukokuussa 2020 edellisvuodesta 5,5 prosenttia. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi–toukokuussa 2020 pantiin vireille 1 188 konkurssia, mikä on 62 konkurssia (5,5 prosenttia) enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Henkilökunnan määrä konkurssiin haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 5 659, mikä on 430 henkilöä (8,2 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna.

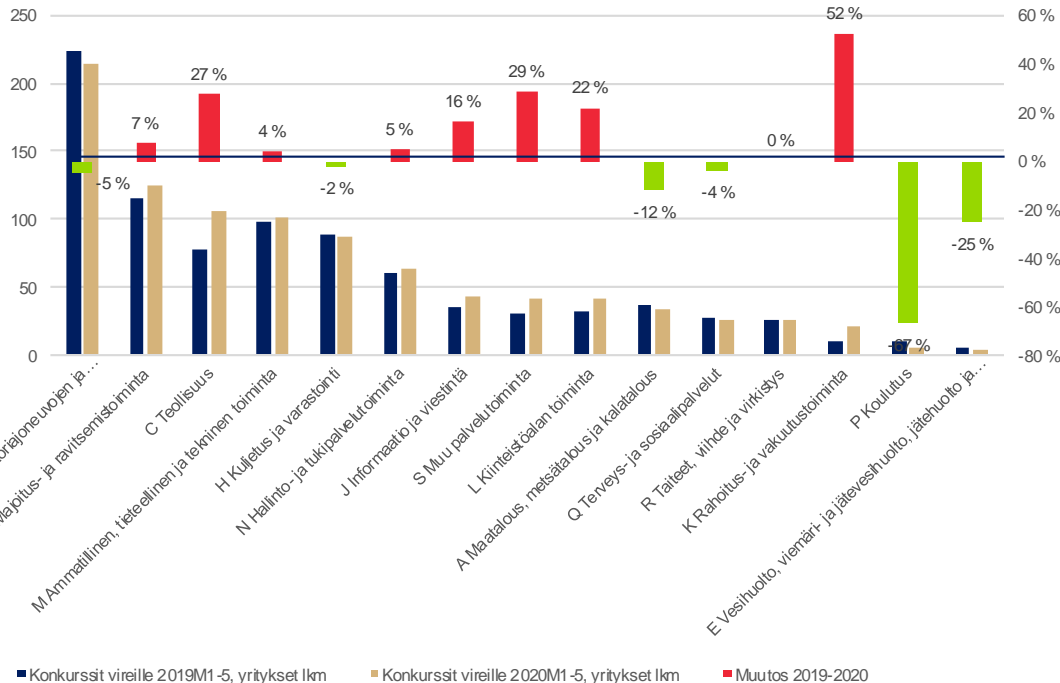
Vireille pantujen konkurssien määrä kasvoi teollisuuden ja kaivostoiminnan, rakentamisen, majoitus ja ravitsemistoiminnan sekä muiden palveluiden päätoimialoilla.

Lukumääräisesti eniten konkurssit kasvoivat muiden palveluiden päätoimialalla. Alalla pantiin vireille 370 konkurssia, mikä on 39 konkurssia (11,8 prosenttia) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Konkurssien määrä väheni maa-, metsä- ja kalatalouden, kaupan sekä kuljetuksen ja varastoinnin päätoimialoilla. Lukumääräisesti eniten konkurssit vähenivät kaupan päätoimialalla.

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Konkurssit [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-4424. Toukokuu 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 17.6.2020]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/konk2020/05/konk_2020_05_2020-06-17_tie_001_fi.html

Konkurssitilanteen muutos

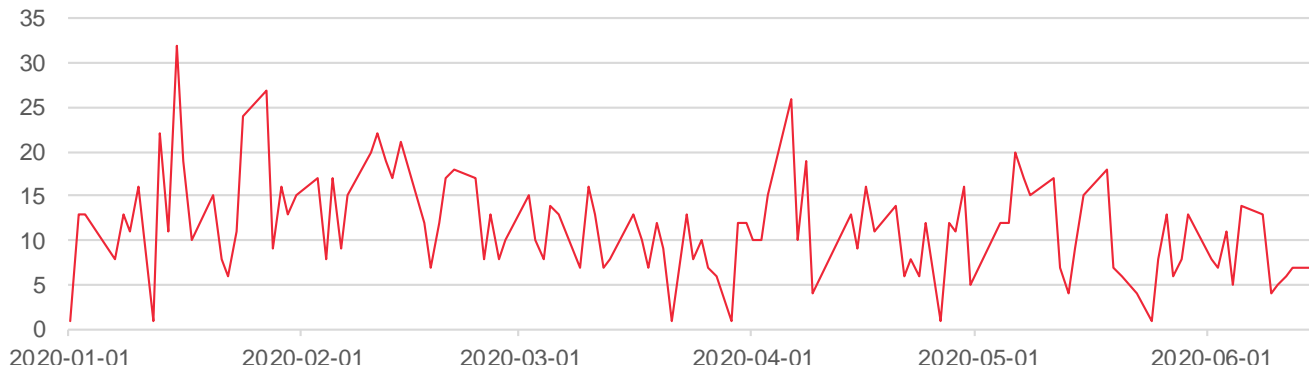
Lähde: Konkurssit 2020, toukokuu. Tilastokeskus

Tilannekuva

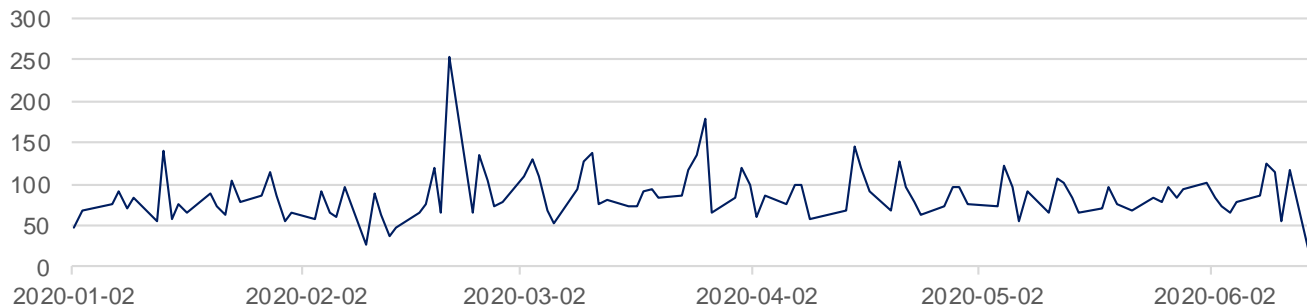
2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | oikeushenkilöiden velkomus- ja konkurssiasiat

Vireille tulleet konkurssihakemukset 15.6. tilanne

Vireille tulleet oikeushenkilöiden velkomusasiat 15.6. tilanne

Lähde OM: **HUOMI** Luvut täydentyvät noin 3 päivän viiveellä

Tilanne 15.6.2020

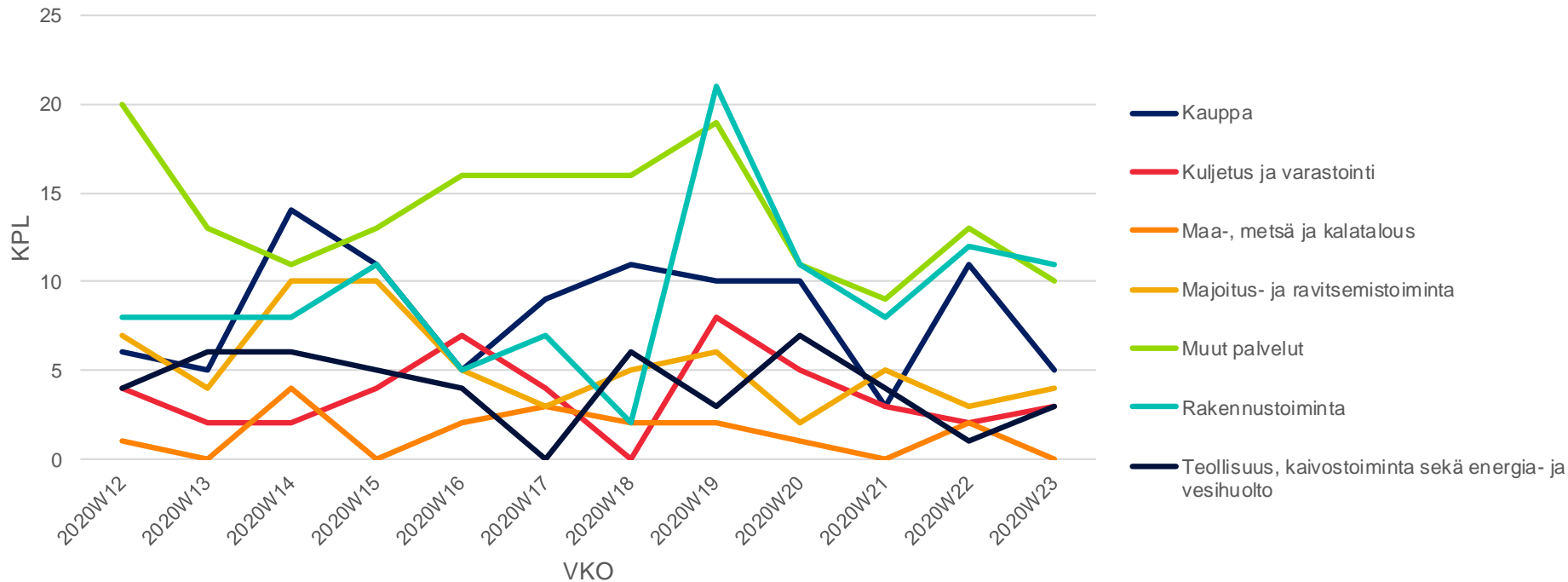
- Käräjäoikeuteen lähetetyissä konkurssi- ja velkajärjestelyhakemuksissa ei vielä 16.6. mennessä ole näkyvissä selkeää ja suurta kasvupiikkiä koronakriisin vuoksi. Arvio on, että yritykset sinnittelevät pahimman ajan yli ja käyttävät valtion ja omia rahoitus- ja tuki-instrumentteja akuutista tilanteesta selviytymiseen.
- Konkurssien osalta tulee huomioida, että myös lainsäädännöllisiä toimia on tehty konkurssien estämiseksi: Konkurssilain väliaikaisella muutoksella, joka on voimassa 1.5.-31.10.2020, on rajoitettu velallisen asettamista konkurssiin velkojan hakemuksesta.

Tilannekuva

2.1. Yritysten ja työnhakijoiden tilanneseuranta | konkurssiasiat

Konkurssien toimialakohtainen muutos kehitys vko 12-23/2020

Lähde: Konkurssit, Tilastokeskus

Tilannekuva

2.2. Nostoja alueiden kehitysnäkymistä | jälkihoito ja jälleenrakennus

- Koronakriisin vaikutukset aluetaloudelle ja työllisyydelle ovat huomattavat kaikilla alueilla, vaikka elinkeinorakenne vaikuttaakin siihen millaisia ja miten rajuja vaikutukset ovat. Kaikilla alueilla on kriisin alkuvaiheessa käynnistetty välittömiä tukitoimenpiteitä vaikutusten hillitsemiseksi ja kevään kuluessa siirrytty suunnittelemaan exit- ja jälleenrakennusvaihetta.
- Useissa maakunnissa rahoitusta (esim. alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) on kanavoitu nopealla aikataululla koronakriisin alueen kehitykselle aiheuttamien vaikutusten hillintään ja niistä toipumiseen. Rahoitusta on myönnetty mm. kehitysyhtiöille ja akuutin kriisivaiheen neuvonta- ja tukipalveluihin. EAKR- ja ESR-rahoituksesta on järjestetty ylimääräisiä hakuja.
- Kriisinhallinnan ja elvytyksen laajuuteen vaikuttavat käytettävissä olevat resurssit. Useilla alueilla kuluvan EU-ohjelmakauden varat on jo käytetty ja kansallinen aluekehittämisen rahoituksella on pystytty toteuttamaan lähinnä ensivaiheen välittömiä toimenpiteitä. Yritysten kehittämisyhteistyön, yleistuen ja kehittämishankkeiden ohella korostuu tarve julkisille investoinneille.
- Lentoyhteyttä pidetään edellytyksenä sille, että alueilla voi olla kansainvälistä liiketoimintaa.
- Poikkeusaika ja mm. yleistynyt etätö voi vaikuttaa ihmisten arvovalintoihin ja asuinpaikkavalintaan ja näin vahvistaa väljemmin asuttujen alueiden veto- ja pitovoimaa.

Tilannekuva

2.2. Nostoja alueiden kehitysnäkymistä | tilannekuva ja kehitysnäkymät

Uudellamaalla kriisi on koskettanut erityisen voimakkaasti palvelualoja. Tapahtumien peruuntumisilla on suuria aluetaloudellisia vaikutuksia mm. tapahtumajärjestämiseen, palveluihin ja luoville aloille. Nuorten osuus lomautetuista korostuu palvelu- ja myyntialojen ikärakenteen ja nuorten työllisyyden suhdanneherkkyyden vuoksi. Kunnat arvioivat kuntatalouden heikkenevän vähintään yli miljardilla eurolla 2020.

Varsinais-Suomessa risteilyalan kansainväliset vaikeudet heijastuvat Turun telakalle ja verkostoon tilausten aikataulujen muutoksina. Rauman telakan tilanne on edelleen hyvä. Uudenkaupungin autotehtaalla kriisi näkyi ensin komponenttipulana, minkä takia tehdas oli kiinni huhti-toukokuun. Kesäkuun alussa kysynnän romahtamisen takia tuotantokapasiteettia vähennettiin kolmanneksella.

Satakunnassa varustamoiden haastava tilanne luo myös mahdollisen uhkakuvan hankkeiden viivästymiselle, mutta se ei ole vielä konkretisoitunut.

Pirkanmaalla uusien osaamisalueiden kuten ohjelmistokehityksen tilanne näyttää melko hyvältä. Vientikysyntä jopa kasvaa, myös kotimaassa kiinnostusta. Työttömyysturvahakemusten määrä on kasvanut 96 % ja yleisen asumistuen hakemusten 60 % vuodesta 2019.

Kanta-Hämeessä useiden toimialojen vaikeuksista huolimatta koronakeväänä on rekisteröity aiempaa enemmän yrityksiä, esimerkiksi konsultti- ja tilitoimistoja.

Päijät-Hämeessä ennakoidaan heijastusvaikutuksia meriteollisuuden alihankkijayrityksiin. Uudelleen koulutuksen tarve kasvaa, nuorisotyöttömyyden ennakoidaan yleistyvän.

Kymenlaaksossa Kotka-Haminan sataman tavaramäärä 13 % edellisvuotta pienempi – vähennys ennakoitua pienempi. Lyhyen tähtäimen uhkatekijänä konttien puutteesta muodostuva pullonkaula, mikäli kontit eivät liiku Aasiasta Eurooppaan.

Etelä-Karjalassa rajojen sulkemisen vaikutukset matkailuelinkeinolle ja aluetaloudelle huomattavat. sulku näkyy huomattavana matkailutulon menetyksenä. Konepajateollisuudessa haasteena tuotteiden asentaminen kohteissa.

Etelä-Savossa kesätapahtumien peruuntuminen merkittävä isku, vapaa-ajan asukkaita odotetaan normaalia enemmän. Matkailuyrittäjät tekevä pidemmän aikavälin suunnitelmia palveluiden kehittämiseksi.

Tilannekuva

2.2. Nostoja alueiden kehitysnäkymistä | tilannekuva ja kehitysnäkymät

Pohjois-Savossa kone- ja energiateknologian tilaukset kantavat kesän yli, tämän jälkeen näkymät heikkenevät. Kausityövoiman saatavuus huolettaa marjanpoiminnassa ja muussa sadonkorjuussa

Pohjois-Karjalassa metsäsektorilla Sellu, hygieniapaperit ja kartonki hyötyvät, kun taas puutuotteet ja paperi kärsivät. Lentoliikenteen jatkuminen on elinkeinoelämän kannalta olennainen kysymys.

Keski-Suomessa teollisuusyritykset ovat kärsineet tuotantoketjujen katkoista ja toimimattomuudesta. Tilanne on odottava. Työvoiman kysyntä oli maalis-huhtikuussa edellisvuoden tasolla.

Etelä-Pohjanmaalla elintarviketuotannossa kriisin vaikutukset toistaiseksi melko vähäiset, kausityövoimasta on pulaa. Rekrytointihaasteiden ja työvoimapulan ennakoidaan jatkuvan kriisin jälkeen.

Pohjanmaalla on teollisuudessa jonkin verran vaikeuksia komponenttien saatavuudessa, välittömät vaikutukset valmistavaan teollisuuteen eivät vielä näkyvissä. Työttömyysaste edelleen maan matalin.

Pohjois-Pohjanmaalla ICT-sektori on edelleen hyvässä vedossa liikevaihdolla ja henkilöstömäärällä mitattuna. Oulun seudulle on saatu useita isoja pääomainvestointeja. ICT-aloille uutta yritystoimintaa, yrityskanta monipuolistuu. Kasvua haetaan palvelusisällöistä.

Keski-Pohjanmaalla alihankkijayrityksissä jonkin verran lomautuksia. Huoli lentoyhteysien heikkenemisen vaikutuksista kansainväliseen kauppaan.

Kainuussa ICT-ala ja muu ammatillinen ja tieteellinen toiminta on jatkunut lähes normaalisti, teollisuudessa ja rakentamisessa vaikutuksia odotetaan viiveellä. Lentoliikenteen jatkuminen iso epävarmuustekijä.

Lapissa tuleva talvi ja liikenneyhteyksien palautuminen ratkaisevat matkailualan vahinkojen laajuuden. Rajakaupan toimijat Suomessa ovat kärsineet erittäin merkittävästi rajan ylittämisen rajoittamisen takia.

3.1. Toimiala-analyysi | kriisin vaikutus toimialoihin; Teollisuus

- **Yleisnäkömä:** Teollisuuden kysyntä on yhä erittäin heikkoa. Yritykset sinnittelevät tilanteessa, jossa tutut asiakkaat, markkinat ja tuotantoketjut toimivat epävarmasti. Teollisuuden uudet tilaukset ovat laskeneet yhtäjaksoisesti neljä kuukautta. Lasku oli huhtikuussa nähtävissä kaikilla teollisuuden toimialoilla. Yritysten näkömä syksyyn on pessimistinen ja samalla hämärän peitossa. Suomelle tärkeillä markkinoilla kuten Saksassa ja Iso-Britanniassa tapahtunut tuotannon heikkeneminen vaikuttanee pitkään. Toisaalta vahva toipuminen päämarkkinoilla auttaa toteutuessaan Suomen viennin nousua.
- **Kysyntä:** Myynnin hyytyessä ja asiakkaiden käyttäytymisen mahdollisesti muuttuessa yritysten pitää löytää uusia asiakassegmenttejä, tuotteita ja markkinoita. Hallitus on lisätalousarviossa mm. lisännyt Business Finlandin ja VTT:n rahoitusta erityisesti arvoketjujen riskinkestävyyteen sekä yritysverkostojen ja uusien asiakkuuksien löytämiseen. Panostukset digitaalisuuteen, ilmastoratkaisuihin (esim. vähähiilisyystiekartat) sekä terveyttä ja turvallisuutta parantaviin ratkaisuihin vahvistavat yritysten liiketoimintamahdollisuuksia kriisin hellittäessä.
- **Tarjonta:** Matkustusrajoitusten purkaminen helpottaa työvoiman liikkuvuutta tuotantopaikoille ja asiakaskäynneille.
- **Arvoketjut:** Riskikilpailukyvyyn merkitys korostuu edelleen. Yrityskohtaisen hankintaketjutarkastelun lisäksi EU-tasolla käydään keskustelua strategisista arvoketjuista ja strategisesta autonomisuudesta. Protektionististen toimien ja lokalisoinnin vaatimukset kasvavat, vaikka tuotantoketjujen lokalisointi tuo lisäkustannuksia yrityksille, altistaa paikallisille riskitekijöille sekä saattaa vaikuttaa haitallisesti kansainväliseen liiketoimintaan. Riskiresilienssiä voidaan lisätä tuotantoketjuja monipuolistamalla.
- **Nouseva uhka:** Vaikka ilmastoneutraaleja ja digitaalisia ratkaisuja pidetään yleisesti välttämättöminä, kriisin hoidossa uudistuminen voi sittenkin jäädä yritysten heikon kassatilanteen, asiakkaiden investointihaluttomuuden tai julkisen sektorin valintojen vuoksi vähemmälle huomiolle. Lisäksi riskinä on avainasiakkaiden maksukyvyttömyys, joka voi toteutuessaan johtaa hankintaketjussa laajemmin maksuvaikeuksiin.

3.1. Toimiala-analyysi | kriisin vaikutus toimialoihin; Palvelut ja kauppa

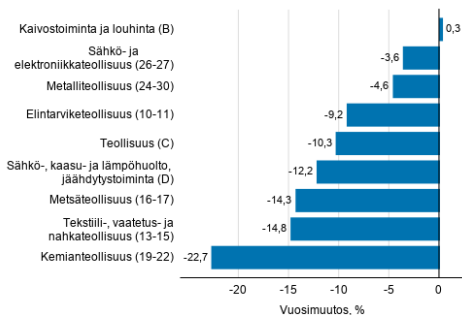
Yleisnäkymä: Kotimarkkinoilla kuluttajakysynnän varassa toimivien yritysten pohjakosketus on ollut raju mutta näkymät ovat parantuneet. Yritykset ovat saaneet helpotusta sekä päätetyistä tukitoimista että erityisesti kysynnän elpymisestä rajoitusten purkujen myötä. Palvelujen liikevaihto putosi pahimpaan korona-aikaan eli huhtikuussa lähes 17 % viime vuodesta. Palvelujen päätoimialoista eniten laski majoitus- ja ravitsemistoiminta, jossa liikevaihto heikkeni 68 %. Toiseksi heikoimmin pärjäsi taiteiden, viihteen ja virkistystyksen toimiala, jonka liikevaihto laski noin 41 %. Tilastokeskuksen ennakkotilastojen mukaan myös Suomen palveluvienti on kärsinyt koronasta. Vaikka vuoden ensimmäisellä neljänneksellä palveluviennin arvo pieneni vain reilun prosentin verrattuna vuoden takaiseen, suhteessa vuoden 2019 viimeiseen vuosineljännekseen pudotusta kertyi lähes 18%.

Kysyntä: Yksityinen kulutus on luottokorttitietojen perusteella vahvasti palautunut. Rajoitusten purkautuminen näkyy positiivisesti jo esimerkiksi erikoiskaupan myymälöissä ja kotimaan matkailussa. Matkailukysyntä on käynnistymässä varovaisesti kotimaassa ja lähimarkkinoilta. Kansainvälisten matkailijoiden puuttuminen vaikuttaa kysynnän hitaaseen elpymiseen. Tilastokeskuksen mukaan ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset Suomessa vähenivät peräti 95 % huhtikuussa 2020. Matkailun edellytyksien kehitys vaikuttaa puolestaan olennaisesti liikenteen ja esimerkiksi meriteollisuuden puolella. Luovien alojen kenttä, erityisesti esittävät taiteet, elämykset ja tapahtumat, on vaikeassa tilanteessa.

Tarjonta: Romahtaneesta kysynnästä huolimatta monet yritykset ovat vaikeassa tilanteessakin onnistuneet kehittämään ja ottamaan käyttöön uusia liiketoiminta- ja palvelumalleja sekä digitaalisia ratkaisuja, minkä voi olettaa lisäävän tuottavuutta koronatilanteen jälkeenkin. Verkkokauppa on laajentunut aloille, joissa se oli ennen vähäistä. Elinkeinoelämän keskusliiton koronakyselyyn vastanneista yrityksistä yli kolmannes kertoo kehittäneensä uusia tuotteita, palveluja tai liiketoimintoja selviytyäkseen kriisistä. Kaksi kolmasosaa kertoi rajoitusten purkamisen vaikuttaneen myönteisesti niiden toimintaan. Terveys- ja hyvinvointipalveluissa yksityisellä sektorilla on tarjottavana työvoimaa ja kapasiteettia tukemaan julkista sektoria peruspalveluiden tuottamisessa.

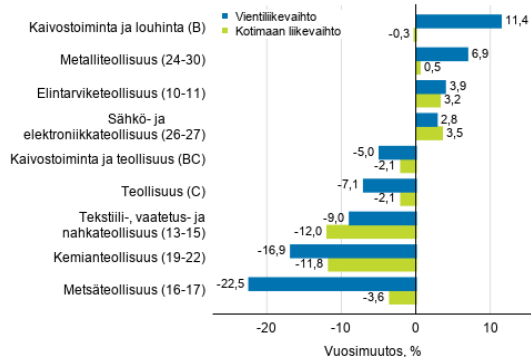
Nousevat uhat: Konkurssit eivät ole vielä olennaisesti lisääntyneet, mutta edelleen näiden toteutuessa uhkana on asiakkaiden maksukyvyttömyyden aiheuttama dominoefekti.

Teollisuuden työpäiväkorjatun liikevaihdon vuosimuutos toimialoittain, huhtikuu 2020, % (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden työpäiväkorjatun vientiliikevaihdon ja kotimaan liikevaihdon vuosimuutos toimialoittain, helmikuu 2020, % (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden liikevaihto väheni huhtikuussa 10,4 prosenttia

Teollisuuden (TOL BCD) työpäiväkorjattu liikevaihto väheni Tilastokeskuksen mukaan huhtikuussa 10,4 prosenttia vuodentakaisesta. Päätoimialoista liikevaihto väheni voimakkaimmin kemianteollisuudessa, 22,7 prosenttia vuodentakaisesta, johon vaikutti koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen lisäksi öljyn hinnan lasku. Teollisuuden (TOL BCD) kausitasoitettu liikevaihto väheni 3,0 prosenttia maaliskuuhun verrattuna. Liikevaihdon väheneminen oli metsäteollisuuden jälkeen voimakkainta kemianteollisuudessa, jossa liikevaihto oli 14,8 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Kemianteollisuuden sisällä toimialojen liikevaihdot kehittyivät eri tavoin. Koronaepidemian myötä lääketeollisuudessa liikevaihto kasvoi, kun taas öljyn hinnan lasku vaikutti laskevasti koko kemianteollisuuden liikevaihtoon.

Vientiliikevaihto väheni maaliskuussa voimakkaimmin metsäteollisuudessa

Työpäiväkorjattu vientiliikevaihto väheni maaliskuussa päätoimialoista voimakkaimmin metsäteollisuudessa, 22,5 prosenttia, ja kemianteollisuudessa, 16,9 prosenttia vuodentakaisesta.

Kotimaan liikevaihdossa päätoimialoista maaliskuussa voimakkaimmin vähenivät tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuus, 12,0 prosenttia, ja kemianteollisuus, 11,8 prosenttia vuodentakaisesta. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden kotimaan liikevaihto oli sen sijaan 3,5 prosentin ja elintarviketeollisuuden kotimaan liikevaihto 3,2 prosentin kasvussa.

Lähde: Tilastokeskuksen julkistus 15.5.

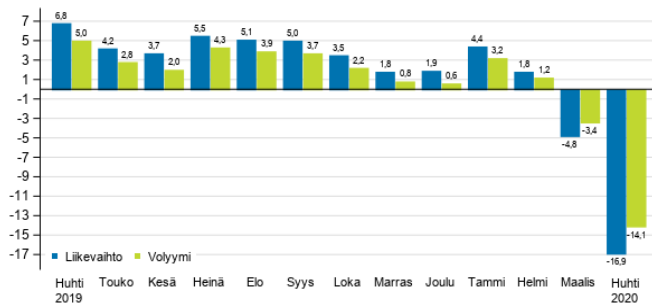
Suomen virallinen tilasto (SVT): Teollisuuden liikevaihtokuvaaja [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-5943. Huhtikuu 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.6.2020].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/tv/2020/04/tv_2020_04_202006-15_tie_001_fi.html

Tilannekuva

3.1. Toimiala-analyysi | Palveluiden ja kaupan liikevaihto ja tuotanto

Palveluiden työpäiväkorjatun liikevaihdon ja volyymin vuosimuutos, %

Lähde: Tilastokeskus

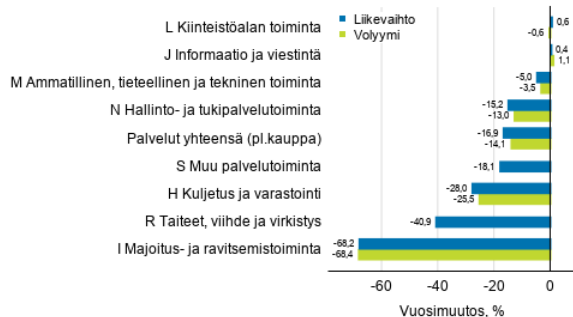
Palveluiden liikevaihto ja tuotanto laskivat huhtikuussa

Palvelualojen työpäiväkorjattu liikevaihto laski vuoden 2020 huhtikuussa 16,9 prosenttia vuoden 2019 huhtikuusta.

Palvelutuotanto eli volyyymi, josta hintojen muutosten vaikutus on poistettu, laski samaan aikaan 14,1 prosenttia. Kuluvan vuoden maaliskuussa sekä liikevaihto (-4,8 %) että volyyymi (-3,4 %) olivat molemmat laskussa vuodentakaisesta. Osalla palvelualojen toimialoista kehitykseen vaikutti koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne. Palvelualoissa ei ole mukana kaupan toimialoja.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Palvelualojen liikevaihtokuvaaja [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-0971. Huhtikuu 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.6.2020].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/plv2020/04/plv_2020_04_2020-06-15_tie_001_fi.html

Palvelualojen työpäiväkorjatun liikevaihdon ja volyymin vuosimuutos, huhtikuu 2020, % (TOL 2008)

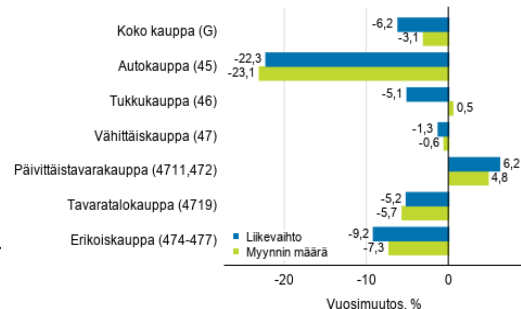
Lähde: Tilastokeskus

Kaupan liikevaihto ja myynnin määrä laskivat huhtikuussa

Tilastokeskuksen mukaan koko kaupan työpäiväkorjattu liikevaihto laski huhtikuussa 6,2 prosenttia vuoden 2019 huhtikuusta. Työpäiväkorjattu myynnin määrä, josta hintojen muutoksen vaikutus on poistettu, väheni samaan aikaan 3,1 prosenttia. Liikevaihto laski kaikilla kaupan päätoimialoilla – autokaupassa yli viidenneksen. Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne vaikutti kauppariikkeen kehitykseen.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kaupan liikevaihtokuvaaja [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-0912. Huhtikuu 2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.6.2020].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/kv2020/04/kv_2020_04_2020-06-15_tie_002_fi.html

Työpäiväkorjatun liikevaihdon ja myynnin määrän vuosimuutos kaupan toimialoilla, huhtikuu 2020, % (TOL 2008)

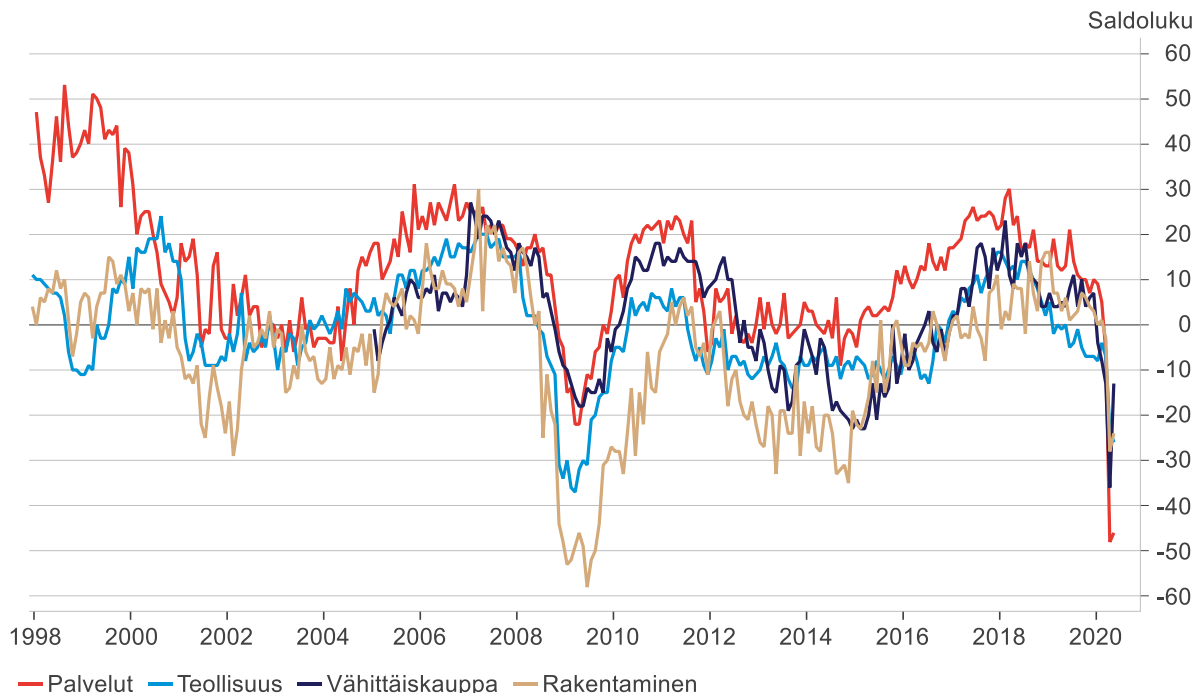
Lähde: Tilastokeskus

Tilannekuva

3.1. Toimiala-analyysi | kriisin vaikutus toimialoihin; teollisuus, palvelut ja kauppa

EK:n luottamusindikaattori

Lähde: EK ja Macrobond.

- Kokonaisuudessaan luottamusindikaattorin lasku pysähtyi toukokuussa, kun muilla päätoimialoilla paitsi teollisuudessa se kääntyi nousuun.
- **Teollisuudessa** luottamusindikaattori laski kolme yksikköä ja oli -26. Tilauskannat supistuivat yhä toukokuussa ja varastot kasvoivat, mitkä vetivät indikaattoria alaspäin, vaikka lähiajan odotukset paranivat.
- **Palvelualan** saldoluku elpyi toukokuussa kaksi yksikköä ja oli -42. Yleisen suhdannetilanteen arvioidaan heikentyneen voimakkaasti vielä huhtikuun aikana.
- **Vähittäiskaupan** saldoluku elpyi selkeästi toukokuussa ja oli -13 (edellinen -36).
- **Rakentamisessa** myös luottamus kääntyi nousuun ja oli -24 toukokuussa.
- Seuraava 29.6., 27.7., 27.8., 28.9.

Vaikutukset maailmantalouteen

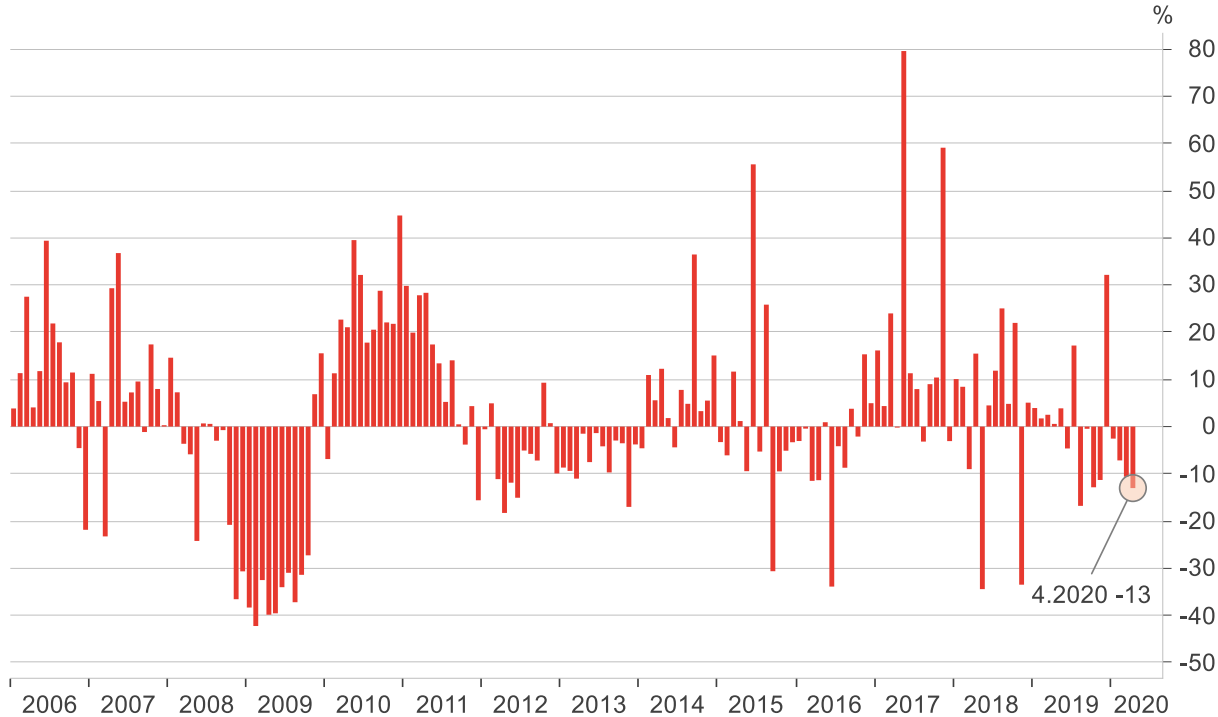
- Maailmantalouden ennustetaan supistuvan vuonna 2020 useilla prosentteilla. Esimerkiksi euroalueelle IMF ennustaa jopa 7,5 prosentin pudotusta.
- Useat maat ovat alkaneet poistaa rajoituksiaan ja yritykset käynnistää toimintaansa uudelleen. Toipumiskeinot vaihtelevat alueesta ja toimialasta riippuen. Vaikka taloudellinen tilanne vaikuttaa paremmalta kuin kuukausi sitten, McKinseyn teettämän kyselyn mukaan maailman yritysjohtajat ajattelevat negatiivisemmin kotimaansa ja maailman taloustilanteesta kuin huhtikuussa.
- Kyselyn mukaan Kiinan yritysjohtajat suhtautuvat kaikkein optimistisimmin kotimaansa taloustilanteeseen. Toukokuussa 75 prosenttia kyselyyn vastanneista kiinalaisista yritysjohtajista arvelee taloudellisten olosuhteiden paranevan seuraavien kuuden kuukauden aikana, kun vastaava luku eurooppalaisten yritysjohtajien keskuudessa oli ainoastaan 34 prosenttia.
- Suurimpana uhkana yritysten kasvulle pidetään heikkoa kulutusksyntää. Lisäksi toimialoista riippuen esiintyy muita riskitekijöitä. Rahoitusosalalla suurimpana uhkana on finanssimarkkinoiden volatiliteetti, kun taas useimmilla toimialoilla suurimpana ulkoisena uhkana pidetään häiriötä toimitusketjuissa, erityisesti lääke-, kemian-, auto- ja varaosateollisuudessa sekä kulutushyödykemarkkinoilla.
- Teollisuus- ja tuotantotoimialojen yritysjohtajista kolmannes kertoo koronakriisin aiheuttamien tuotantoketjujen häiriöiden olevan tähän mennessä pahimpia, joita yritys on kokenut. Ainoastaan 15 prosenttia yritysjohtajista kertoo, että koronakriisi ei ole aiheuttanut häiriötä toimitusketjuihin.
- McKinsey 21.5.2020. The coronavirus effect on global economic sentiment. Kysely toteutettiin 4-8. toukokuuta ja kyselyyn vastasi 2514 yritysjohtajaa eri maista ja eri toimialoilta.

Markkinatilanne, Suomen tilannekuva

- ETLA: BKT supistuu tänä vuonna koronaviruspandemian takia 8 % mutta kääntyy ensi vuonna 4 % kasvuun. Työttömyysasteen arvioidaan olevan tänä vuonna 9,7 % ja ensi vuonna 8,9 %. Viime vuonna työttömyysaste oli 6,7 %. (25.5)
- Luottoluokittaja S&P: ennustaa Suomen talouden supistuvan tänä vuonna 6 %, jota seuraa ensi vuonna maltillinen noin 2,5 % kasvu. (20.5)
- Suomen Pankin johtokunnan neuvonantaja Lauri Kajanoja: Suomen kustannuskilpailukyky voi heikentyä selvästi tänä ja ensi vuonna, yhteensä useita prosenttiyksiköitä suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin. (25.5)
- Taloushallintoliiton kysely (21.5): yli neljäsosa (27%) pk-sektorin yrityksistä on vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa. Tilanne on hieman parantunut, koska kuukausi sitten tehdyssä kyselyssä joka kolmas pk-yritys viesti vakavasta taloudellisesta tilanteesta. Suomen tilintarkastajat ry:n kysely (19.5) antoi yritysten tilanteesta positiivisemmän kuvan. Sen perusteella 75 % yrityksistä uskoo selviävänsä hengissä myös tilikaudesta 2020.
- Tilastokeskus: koronaviruspandemian vaikutus konkurssien määrään ei ole havaittavissa tammi-huhtikuun konkurssilukujen perusteella. (20.5)

Tehdasteollisuus yhteensä

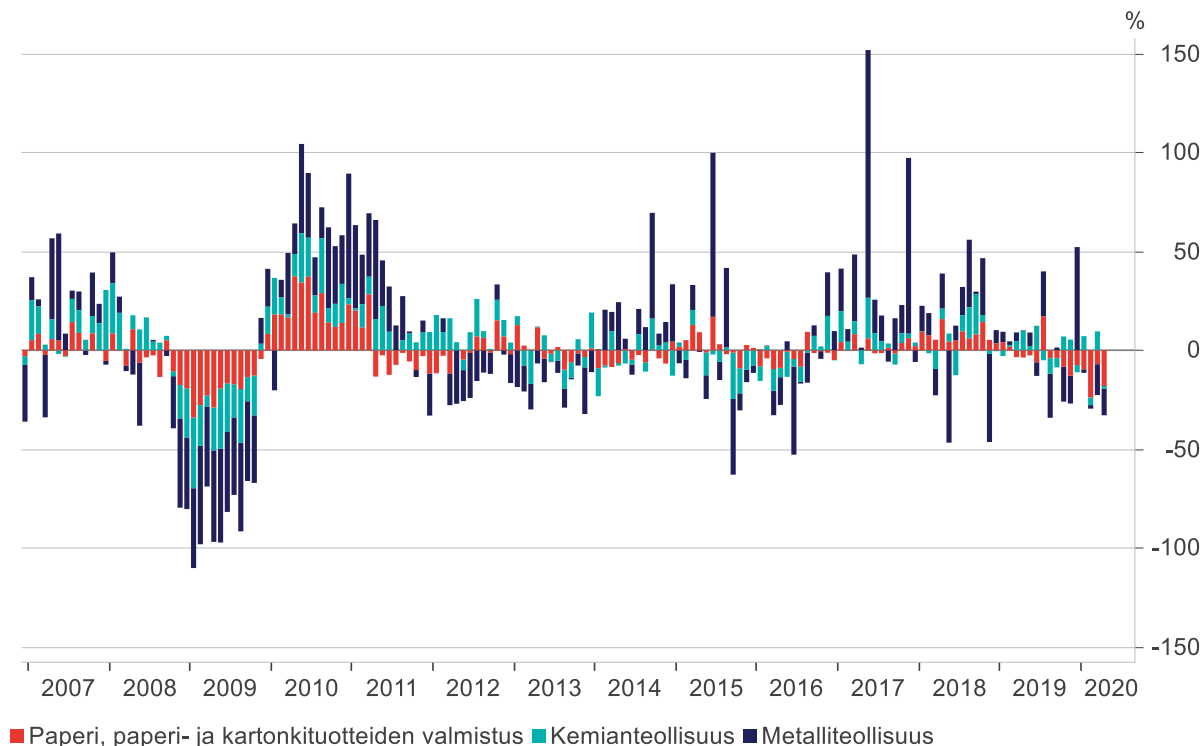

Lähde: Tilastokeskus ja Macrobond.

- Teollisuuden uusien tilausten arvo oli huhtikuussa 13 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin.
- Tammi-huhtikuun aikana tilaukset vähenivät 8,3 % vuodentakaisesta.
- Tilaukset ovat laskeneet yhtäjaksoisesti neljä kuukautta.
- Voimakkaat heilahtelut ovat tyypillisiä, sillä suuret tilaukset kohdistetaan tilastoitavalle kuukaudelle sellaisenaan.
- Seuraava 10.7., 10.8., 10.9., 9.10., 10.11., 10.12.

Tilannekuva

3.2. Taloustilanteen tarkastelu | Eri teollisuudenalojen uudet tilaukset, muutos vuodentakaisesta

Lähde: Tilastokeskus ja Macrobond.

Yritykset saivat huhtikuussa uusia tilauksia vuodentakaisista vähemmän kaikilla teollisuuden toimialoilla.

Paperi, paperi- ja kartonkituotteiden valmistu

- toimialalla tilaukset laskivat 18 % vuodentakaisesta

Kemianteollisuus

- tilaukset laskivat 1,3 % vuodentakaisesta.

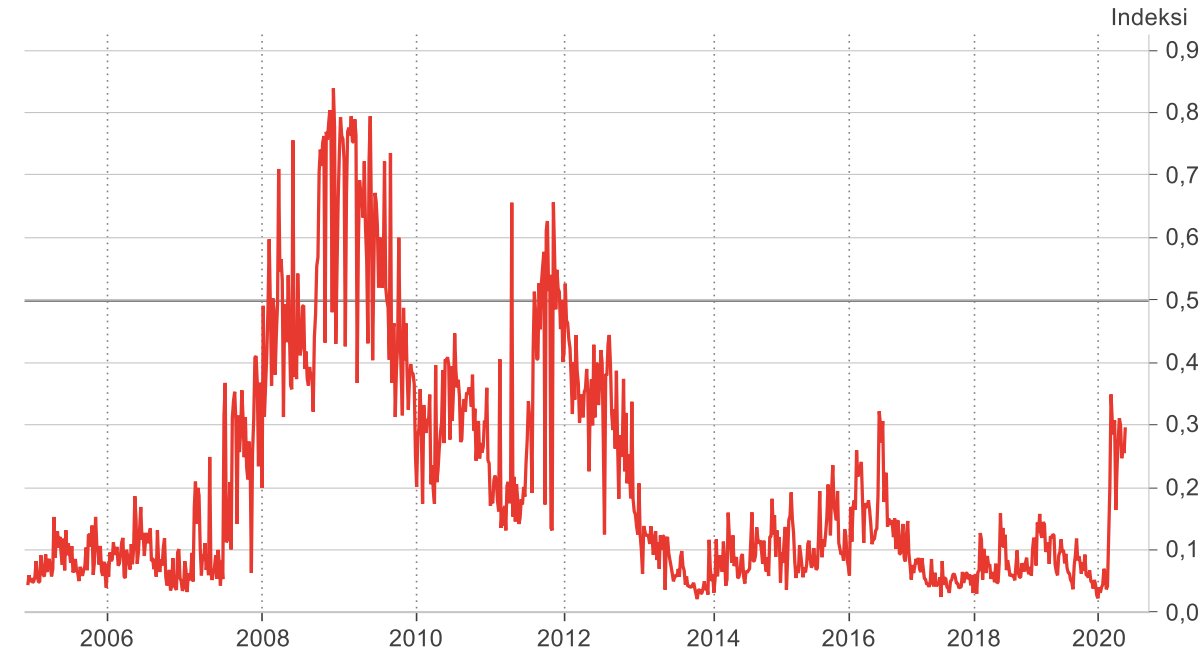
Metalliteollisuus

- tilaukset laskivat 13,5 % vuodentakaisesta.

Seuraava 10.7.

Euroalueen rahoitusjärjestelmän stressi

— Euroalueen rahoitusjärjestelmän stressi-indeksi (CISS)

- **Euroalueen rahoitusjärjestelmän stressi-indeksi*** kuvaa reaaliaikaisesti ns. järjestelmäriskiä ja toimii early warning -indikaattorina.
- Koronakriisi nosti merkittävästi euroalueen stressi-indeksiä, erityisesti Italian talouden ja Italian pankkisektorin riskien seurauksena, vaikka korona ei ole toistaiseksi rahoitusjärjestelmän ja pankkien välisen luottamuksen kriisi.
- EKP:n neuvosto päätti 4.6. lisätä arvopaperiostojen määrää 750 miljardista eurosta 1 350 miljardiin euroon ja pidentää osto-ohjelmien aikaa vähintään ensi vuoden kesäkuun loppuun.
- Toimella EKP rauhoitti markkinoita ja varautuu siihen, että taloudellisten vahinkojen korjaaminen on aiempaa arvioitua hitaampaa.

* Yhdistelmäindikaattori päivittäisen markkinadatan pohjalta (esim. osake, bondit, rahamarkkina, pankit).

Lähde: EKP ja Macrobond.

EU:n elpymissuunnitelma ja rahoituskehykset (MFF)

- EU-ministerivaliokunta linjasi 4. kesäkuuta Suomen kannoista komission esitykseen elpymiskokonaisuudesta.
- Elpymissuunnitelman tavoitteena on tukea koronaviruksen jälkeistä jäsenmaiden talouksien uudelleen käynnistämistä ja Euroopan elpymistä. Tulevaa rahoituskehystä (MFF) ja elpymisvälinettä koskevat ehdotukset muodostavat kokonaisuuden.
- Suomi suhtautuu avoimesti jatkotyöhön komission ehdotusten osalta tarvittavassa aikataulussa. Komission ehdotus elpymisvälineeksi ei sellaisenaan ole Suomen hyväksyttävissä.
- Suomi pitää hyvänä, että elpymisväline kytketään EU:n kasvustrategiaan (Green Deal).
- Taloudellista elpymistä ja tulevaisuuden kilpailukyvyyn vahvistamista tukevat etenkin panostukset vihreään kasvuun, digitalisaatioon ja TKI-toimintaan. Keskiössä tulee olla sisämarkkinoiden vahvistaminen.

Elpymissuunnitelmaa koskevaan esitykseen tulee tehdä seuraavia keskeisiä muutoksia:

- Ennakkokannassaan Suomi on katsonut, että lähtökohtana on elpymisvälineen tuen lainamuotoisuus, mutta on ollut valmis tarkastelemaan myös muita mahdollisia toteutustapoja. Neuvottelujen kuluessa tulee etsiä ratkaisuja, joissa avustusmuotoisen tuen suhteellinen osuus elpymisvälineestä pienenee.
- Elpymisvälineen koon tulee olla pienempi ja suhteessa jäsenmaille myöhemmin syntyvään maksutaakaan ja maksutaakan ajalliseen keston.
- Elpymisvälineen takaisinmaksuajan tulee olla esitettyä 30 vuotta lyhyempi ja rahoitusjärjestelyn tulee noudattaa perussopimuksen tasapainoisen budjetin periaatetta. Jäsenvaltioille tuleva pitkäaikainen budjettisuvereniteetin rajoite tulee pyrkiä rajaamaan mahdollisimman vähäiseksi.
- Elpymisvälineen voimassaoloaika tulee rajata lyhyemmäksi kuin komission esittämä neljä vuotta.

EU-maiden ministerit jatkavat keskustelujaan epävirallisissa videokokouksissa. **KIKY-ministerit** keskustelevat 12.6., **energia-asioista** vastaavat ministerit 15.6 ja **koheesioasioista** vastaavat ministerit samoin 15.6. Kaikissa kolmessa käsitellään EU:n elpymissuunnitelmaa, jonka tavoitteena on tukea koronaviruksen jälkeistä talouksien uudelleen käynnistymistä ja Euroopan elpymistä. Myös heinäkuulle on suunniteltu ministeritason videokokouksia.

Kansainvälinen yhteistyö (Kiina, Venäjä, Yhdysvallat)

- EU-Kiina –säännönmukainen huippukokous pidetään 22.6. (tbc). Kokouksen yhteydessä pyritään sopimaan EU:n ja Kiinan suhteiden puiteasiakirjasta (Agenda2025). EU on ajanut asiakirjaan aiempaa enemmän viittauksia vastavuoroisuuteen ja Kiinan sitoutumiseen monenväliseen järjestelmään. Samalla EU pyrkii välttämään Kiinan ehdottamaa mainintaa vapaakauppasopimusneuvotteluista, jottei Kiinan kiinnostus käynnissä olevien investointisopimusneuvotteluiden sisältöihin lopahda.
- EU-Kiina –erityishuippukokous valtionpäämiestasolla siirtyy suunnitellusta syyskuusta myöhempään ajankohtaan. Saksan pj-kauden ja Merkelin loppukauden yhdeksi kohokokhaksi aiotussa tapahtumassa oli tarkoitus voida kertoa EU-Kiina – investointisopimusneuvotteluiden saattamisesta loppuun. Nyt poliittinen paine sopimukseen pääsemiseksi pienenee ja näkymät vuoden loppuun asetetun tavoitteen osalta hämärtyvät entisestään.
- Kiinassa toimivilta suomalaisyrityksiltä tulee myönteisiä signaaleja liiketoiminnan palautumisen osalta. Joidenkin yritysten osalta on alkuvuodesta saavutettu jopa historiallisen hyviä tuloksia. Yritysten ja toimialojen välillä on kuitenkin eroja. Useat yritykset kärsivät Kiinan viranomaisten ulkomaalaisten maahantuloon kohdistamista rajoituksista, kun COVID-pandemian aikana Kiinan ulkopuolella olevat suomalaiset yritysedustajat eivät pääse takaisin Kiinaan tai yritysten muuta henkilöstöä ei voida lähettää sinne.
- Venäjä on siirtynyt koronarajoitusten ennakoitua nopeampaan poistamiseen, mikä taustalla vaikuttaa 1.7. järjestettävä perustuslakimuutosten kansanäänestys. Uudistettu perustuslaki nolaa Putinin kaudet, ja Putin voi lain puolesta jatkaa presidenttinä vuoteen 2036 asti. Öljyn hinnan ja Venäjän keskuspankin valuuttainterventioiden myötä ruplan kurssi on vahvistunut. Suomen vienti Venäjälle väheni ennakkotietojen mukaan 25,0 prosenttia ja tuonti Venäjältä 54,8 prosenttia huhtikuussa.
- Yhdysvaltojen 21 osavaltiossa koronatartunnat ovat lähteneet nousuun rajoitusten keventämisen seurauksena. Yhdysvaltojen keskuspankki Fed päätti pitää ohjauksen ennallaan 0-0,25 prosentin vaihteluvälissä. Suomen vienti Yhdysvaltoihin väheni ennakkotietojen mukaan 28,6 prosenttia ja tuonti 30,9 prosenttia huhtikuussa.

1. Energiajärjestelmä ja -markkinat toimivat normaalisti

- Energiajärjestelmä on toiminut globaalisti, Euroopassa ja Suomessa normaaliin tapaan.
- Energiantuottajien taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat energiatuotteiden jonkin verran alentunut kysyntä, alhaiset hinnat ja asiakkaiden mahdolliset maksuvaikeudet.
- Suomelle tärkeää on, että energiahuollon tarvitsemat tavara-, palvelu- ja henkilöstöresurssit voivat liikkua rajojen yli myös oloissa, joissa liikkuvuutta on muuten rajoitettu Suomessa ja EU:ssa.

2. Energiatuotteiden hinnat ovat alhaiset

- Globaali fossiilisten polttoaineiden ylituotanto (öljy, maakaasu) suhteessa alentuneeseen kysyntään on johtanut hyvin alhaisiin näiden tuotteiden hintoihin globaalisti. Esimerkiksi öljyn hinta on useita kymmeniä prosentteja alempana kuin ennen kriisiä. Maakaasun kulutus voi IEA:n mukaan laskea tänä vuonna 4 %, joka on suurin pudotus historiassa. Myös maakaasun hinnat eri markkinapaikoilla eri puolilla maailmaa ovat olleet erittäin alhaiset. Myös leuto sää on vaikuttanut kulutukseen.
- Kansainvälinen energiajärjestö IEA ennakoii, että globaalisti energiankulutus laskee 6 % vuonna 2020. Tästä syystä myös kasvihuonekaasupäästöjen syntyminen energiasektorilla vähenee.
- Aleneva energiankulutus ja matalat hinnat vähentävät investointeja erityisesti fossiilisiin polttoaineisiin. Koronakriisi on vähentänyt erityisesti liikkumiseen käytettäviä polttoaineita, eli erityisesti öljynkulutusta.
- Suomessa sähkönkulutus on ollut alkuvuonna noin 2 % alemmalla tasolla kuin 2019. Sähkön pohjoismainen systeemihinta ja Suomen aluehinta ovat olleet hyvin alhaisella tasolla mm. suuren tuulisuuden ja hyvän vesivoiman saatavuuden vuoksi.

3. Lämmityskaudella 20/21 on odotettavissa turpeen käytön kasvua metsäteollisuuden sivutuotteiden saatavuuden heikkenemisen vuoksi

- Metsäteollisuuden tilanteen kehittymisestä riippuu, kuinka paljon ensi talvena korvataan sivutuotepuuta turpeella lämpölaitoksilla.

